

Na podlagi drugega odstavka 75. člena Zakona o varnosti v železniškem prometu (Uradni list RS, št. 61/07) izdaja minister za promet

P R A V I L N I K

o strokovni usposobljenosti izvršilnih železniških delavcev

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina pravilnika)

Pravilnik določa:

1. pogoje za opravljanje dejavnosti usposabljanja kandidatov za delovna mesta izvršilnih železniških delavcev;
2. potrebno izobrazbo kandidata za pristop k strokovnemu usposabljanju;
3. programe strokovnega usposabljanja kandidatov za delovna mesta izvršilnih železniških delavcev;
4. pogoje in način preverjanja teoretične usposobljenosti;
5. pogoje in način praktičnega usposabljanja ter preverjanja praktične usposobljenosti;
6. pogoje in način strokovnega izpopolnjevanja in
7. pogoje in način preverjanja strokovne usposobljenosti.

2. člen (področje uporabe)

(1) Ta pravilnik velja za upravljavca, prevoznika in lastnika industrijskih tirov ali prog drugih železnic ter subjekte izvajanja usposabljanja, izpopolnjevanja in preverjanja strokovne usposobljenosti delavcev za delovna mesta izvršilnih železniških delavcev na območju Republike Slovenije.

(2) Pri izvajanju usposabljanja, izpopolnjevanja in preverjanja strokovne usposobljenosti je treba upoštevati določbe zakona, ki ureja poklicno in strokovno izobraževanje.

3. člen (pomen izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

1. »delodajalec« pomeni v tem pravilniku upravljavca in/ali prevoznika ter lastnike industrijskih tirov in prog drugih železnic, ki zaposlujejo delavce na delovnih mestih izvršilnih železniških delavcev ali izvršilnih delavcev;
2. »delo pod nadzorom« pomeni, da delavec, ki ima potrdilo o opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavno potrdilo, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje, opravlja delo na delovnem mestu izvršilnega železniškega delavca, na katerem bo delal, pod nadzorom inštruktorja;
3. »izvajalec« je delavec, ki izvaja usposabljanje, izpopolnjevanje ali preverjanje;
4. »operativni predpis« pomeni priročnik, navodilo, odredbo, obvestilo, brzojavko in fonogram, ki jih izda upravljavec in/ali prevoznik ter lastnik industrijskega tira ali prog drugih železnic;
5. »praktično usposabljanje« je sestavljeno iz teoretičnega spoznavanja posebnosti konkretnega delovnega mesta in dela pod nadzorom;
6. »subjekt« pomeni fizično ali pravno osebo, pooblaščen za izvajanje usposabljanja, izpopolnjevanja in preverjanja usposobljenosti delavcev za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca.

(2) Posamezni izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo enak pomen, kot je določen v zakonu, ki ureja varnost v železniškem prometu, zakonu, ki ureja železniški promet, in zakonu, ki ureja poklicno in strokovno izobraževanje.

II. OPRAVLJANJE DEJAVNOSTI USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA DELOVNA MESTA IZVRŠILNIH ŽELEZNIŠKIH DELAVCEV

4. člen

(pojem strokovnega usposabljanja)

(1) Strokovno usposabljanje je sistematično podajanje in dojetanje znanj, vedenja in spretnosti, ki jih mora obvladati kandidat za opravljanje nalog na delovnem mestu izvršilnega železniškega delavca, v normalnih, poslabšanih in izrednih razmerah. Taka usposobljenost zajema strokovno znanje in sposobnost uporabe tega znanja v praksi.

(2) Strokovno usposabljanje se sestoji iz teoretičnega in praktičnega usposabljanja.

5. člen

(nosilci programa usposabljanja)

(1) Subjekti za izvajanje programov usposabljanja in preverjanja usposobljenosti zagotovijo pravičen in nediskriminatoren dostop do usposabljanja delavcev na delovnih mestih izvršilnih železniških delavcev vsem delodajalcem, ki jih zaposlujejo.

(2) Subjekt za izvajanje programov usposabljanja na podlagi programa strokovnega usposabljanja, opredeljenega v četrtem poglavju tega pravilnika, za posamezno delovno mesto izvršilnega železniškega delavca izdelava učni načrt, h kateremu da soglasje varnostni organ.

6. člen

(pogoji za opravljanje dejavnosti usposabljanja)

(1) Subjekt, ki izvaja program usposabljanja, mora imeti za izvedbo strokovnega usposabljanja izpolnjene materialne, kadrovske in organizacijske pogoje.

(2) Minimalni materialni pogoji:

1. ustrezen prostor, kjer se izvaja strokovno usposabljanje, z zagotovljenimi minimalnimi pogoji za delo (1,5 m² delovne površine na kandidata in izvajalca, ustrezno opremo in tehnično opremo za prikaz vsebine programa strokovnega usposabljanja, ki se opredeli v razpisnih pogojih);
2. dostop do ustreznih delovnih sredstev (železniških vozil, signalnovarnostne in telekomunikacijske naprave, stabilne naprave električne vleke, ...), če je v teoretičnem delu usposabljanja predviden praktični pouk;
3. subjekt mora omogočiti nabavo ali uporabo strokovne literature in veljavnih predpisov v elektronski in pisni obliki.

(3) Minimalni kadrovske pogoji:

1. izvajalec splošnih predmetov mora imeti najmanj visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri in pedagoško-andragoško izobrazbo;
2. izvajalec strokovno-tehniških predmetov mora imeti najmanj visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri, pedagoško-andragoško izobrazbo in najmanj pet let delovnih izkušenj na delovnem mestu, na katerem mora poznati tudi vsebine, ki so potrebne za delo na delovnem mestu za katerega kandidata usposablja;

3. izvajalec praktičnega pouka in veščin mora imeti najmanj srednjo strokovno izobrazbo ustrezne smeri, pedagoško-andragoško izobrazbo, najmanj pet let delovnih izkušenj na delovnem mestu, na katerem mora poznati tudi vsebine, ki so potrebne za delo na delovnem mestu za katerega kandidata usposablja.

(4) Organizacijski pogoji:

1. stalen nadzor nad dejavnostmi, povezanimi z usposabljanjem, ocenjevanjem sposobnosti ter izdajanjem potrdil o opravljenem teoretičnem izpitu, v okviru standardov kakovosti;
2. izvedeno neodvisno ocenjevanje postopkov za pridobitev in preverjanje strokovnega znanja in sposobnosti ter za izdajo potrdil o opravljanem teoretičnem izpitu, v časovnih presledkih, ki niso daljši od pet let, in ki ga opravijo kvalificirane osebe, ki same ne opravljajo dejavnosti, ki so predmet ocenjevanja;
3. hraniti dokumentacijo o rezultatih neodvisnega ocenjevanja in dokumentirati odpravo pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene pri neodvisnem ocenjevanju.

III. POTREBNA IZOBRAZBA ZA PRISTOP K STROKOVNEMU USPOSABLJANJU

7. člen

(minimalni pogoji za pristop k strokovnemu usposabljanju)

(1) Minimalni pogoji za pristop k usposabljanju za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca:

Naziv delovnega mesta	Minimalni pogoj za pristop k usposabljanju
PREMIKAČ	- uspešno končano osnovnošolsko izobraževanje ali - uspešno končano nižje poklicno izobraževanje.
VLAKOVODJA	- uspešno končano srednje poklicno izobraževanje
POMOČNIK STROJEVODJE	- uspešno končano srednje poklicno izobraževanje
STROJEVODJA	- uspešno končano srednje tehniško ali drugo strokovno ali splošno izobraževanje
PREGLEDNIK VAGONOV	- uspešno končano srednje tehniško ali drugo strokovno ali splošno izobraževanje
VOZNIK PROGIVNIH VOZIL	- uspešno končano srednje tehniško ali drugo strokovno ali splošno izobraževanje
KRETNIK	- uspešno končano osnovnošolsko izobraževanje ali - uspešno končano nižje poklicno izobraževanje
ODJAVNIK	- uspešno končano osnovnošolsko izobraževanje ali - uspešno končano nižje poklicno izobraževanje
PROMETNIK	- uspešno končano srednje tehniško ali drugo strokovno ali splošno izobraževanje
PROGOVNI ČUVAJ	- uspešno končano osnovnošolsko izobraževanje ali - uspešno končano nižje poklicno izobraževanje
VZDRŽEVALEC PROG, OBJEKTOV IN OPREME PROGE	- končan 4. letnik gimnazije gradbene smeri ali - zaključni letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe
VZDRŽEVALEC SIGNALNOVARNOSTNIH NAPRAV	- končan 4. letnik gimnazije elektro smeri ali - zaključni letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe
VZDRŽEVALEC TELEKOMUNIKACIJSKIH OMREŽIJ IN OPREME	- končan 4. letnik gimnazije elektro smeri ali - zaključni letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe
VZDRŽEVALEC STABILNIH NAPRAV ELEKTRIČNE VLEKE	- končan 4. letnik gimnazije ali - zaključni letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe

DISPEČER STABILNIH NAPRAV ELEKTRIČNE VLEKE	- končan 4. letnik gimnazije ali - zaključni letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe
SPREVODNIK	- končan 4. letnik gimnazije ali - zaključni letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe
VODJA VLAKA	- končan 4. letnik gimnazije ali - zaključni letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe

IV. PROGRAMI STROKOVNEGA USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA DELOVNA MESTA IZVRŠILNIH ŽELEZNIŠKIH DELAVCEV

8. člen

(usposabljanje za delovno mesto premikač)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu premikač, ko opravi praktični izpit za premikača. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o signalizaciji;
 - b) osnovne pojme o glavnih signalih;
 - c) natančno poznavanje določb signalov za zavarovanje tirnih poti;
 - d) natančno poznavanje določb signalov na kretnicah;
 - e) natančno poznavanje določb signalov na vlakih, premikalnih lokomotivah in progovnih vozilih;
 - f) natančno poznavanje določb o signalnem znaku »Pazi« in »Nevarnost, zavri«;
 - g) natančno poznavanje določb o signalnih znakih za preskus zavor;
 - h) natančno poznavanje določb o signalnih znakih premikalnega osebja;
 - i) natančno poznavanje določb o zaustavnem signalu;
 - j) natančno poznavanje določb o označitvi neveljavnih signalov;
 - k) natančno poznavanje določb o signalnih oznakah »ločnica«, »meja odseka«, »meja gibanja oseb na peronu« in »sega v normalni svetli profil«;
 - l) natančno poznavanje določb o območnem premikalnem signalu;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme prometnih predpisih;
 - b) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa;
 - c) splošno o vsebini postajnega poslovnega reda;
 - d) splošno poznavanje določb o postajnih napravah, tirih na postajah, kretnicah, njihovih legah, zavarovanju in prerezu kretnice;
 - e) splošno poznavanje določb o označevanju prog, tirov, kretnic, signalov in drugih naprav;
 - f) natančno poznavanje določb, zajetih v poglavju o delu pri premiku;
 - g) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. natančna strokovna znanja v zvezi z zaviranjem pri premiku, in sicer:
 - a) poznavanje načinov zaviranja pri premiku;
 - b) natančno poznavanje določb o zaviranju z ročno coklo;
 - c) natančno poznavanje določb o zaviranju z ročnimi in/ali pritrdilnimi zavorami;
 - d) natančno poznavanje določb o uporabi samodejne zračne zavore pri premiku;
 - e) natančno poznavanje določb o opravljanju skrajšanih zavornih preskusov;
 - f) natančno poznavanje določb o priklopniku;
 - g) natančno poznavanje določb o zavarovanju proti samopremaknitvi in proti uteku;
4. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;

- b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
5. pridobi znanja iz osnovnih značilnostih železniških vozil, in sicer:
- a) osnovno poznavanje vlečnih vozil;
 - b) osnovno poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - c) osnovno poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih.
- (3) Praktično usposabljanje:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za premikača sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti na postaji in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna:
 - a) določbe postajnega poslovnega reda, tehnološkega procesa dela in poslovnega reda industrijskega tira, ki se nanašajo na premik;
 - b) krajevne posebnosti na postaji in industrijskem tiru, kjer bo stalno opravljal premik, in posebnosti na postajah in progah, na kateri bo spremljal vlake, pri katerih bo opravljal premik, ter varnostne in telekomunikacijske naprave;
 - c) nevarnosti pri delu ter požarno ogroženost, ki izhajajo iz ocene tveganja za delovno mesto premikača;
 4. po opravljenem praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora premikač s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
 7. po opravljenem praktičnem izpitu za premikača, sme delodajalec odrediti premikaču delo na drugi postaji, šele, ko je delavec opravljal delo premikača najmanj tri mesece na postajah, kjer je se je praktično usposabljal.
- (4) Premikač sme samostojno opravljati delo na delovnem mestu premikača na postaji na kateri se ni usposabljal ali je od zadnjega dela na postaji preteklo več, kot eno leto, če je pred tem opravil delo pod nadzorom in s podpisom potrdil poznavanje razmer in postopkov.

9. člen

(usposabljanje za delovno mesto vodja premika)

- (1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu vodja premika, ko opravi praktični izpit za vodjo premika. Za opravljanje praktičnega izpita mora premikač opraviti praktično usposabljanje.
- (2) Teoretično usposabljanje za vodjo premika je kandidat za vodjo premika opravil pri teoretičnem delu usposabljanja za premikača.
- (3) Praktično usposabljanje za vodjo premika sme pričeti premikač, ki je opravljal premikalna dela najmanj dve leti.
- (4) Praktično usposabljanje:
 1. po najmanj dveh letih dela na delovnem mestu premikača sme premikač, ki ima veljavno potrdilo o izpolnjevanju predpisanih zdravstvenih pogojev pričeti z praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;

2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti na postaji in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. v času praktičnega usposabljanja premikač natančno spozna:
 - a) določbe postajnega poslovnega reda, tehnološkega procesa dela in poslovnega reda industrijskega tira, ki se nanašajo na premik;
 - b) krajevne posebnosti na postaji in industrijskem tiru, kjer bo stalno opravljajal premik, ter varnostne in telekomunikacijske naprave;
 - c) nevarnosti pri delu ter požarno ogroženost, ki izhajajo iz ocene tveganja za delovno mesto vodje premika;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja premikač praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. po opravljenem praktičnem izpitu za vodjo premika, sme delodajalec odrediti vodji premika delo na drugi postaji, šele, ko je delavec opravljal delo vodje premika najmanj tri mesece na postaji, kjer je opravljal prvi praktični izpit za vodjo premika.
- (5) Vodja premika sme samostojno opravljati delo na delovnem mestu vodje premika na postaji na kateri se ni usposabljal ali je od zadnjega dela na postaji preteklo več, kot eno leto, če je pred tem opravil delo pod nadzorom in s podpisom potrdil poznavanje razmer in postopkov na postaji.

10. člen

(usposabljanje za delovno mesto vlakovodja)

- (1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu vlakovodja, ko opravi praktični izpit za vlakovodjo. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.
- (2) Teoretično usposabljanje:
 1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika;
 2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o prometnih predpisih;
 - b) določbe o zavorni razdalji;
 - c) določbe o organizaciji in opravljanju železniškega prometa;
 - d) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa;
 - e) določbe o službenih mestih;
 - f) določbe o vrsti vlakov;
 - g) določbe o razporedu, predaji in prevzemu službe;
 - h) splošno o vsebini postajnega poslovnega reda;
 - i) natančno poznavanje poglavja progovne in postajne naprave, poglavja označevanje prog, tirov, kretnic, signalov in drugih naprav;
 - j) poglavja ravnanja z vagoni, poglavja dela pri premiku, poglavja izredni prevozi in izredne pošiljke, poglavja kodifikacija prog za kombiniran transport;
 - k) poglavja označevanje vlakov, poglavja vozni red;
 - l) poglavja spremne listine vlakov, število in razpored delavcev pri vlakih ter vožnja oseb s tovornimi vlaki in hitrosti vlakov;
 - m) poglavje vodenje prometa vlakov v času motenj naprav APB ali MO in določbe o vožnji vlakov med prekinitvijo dela prometnika ali odjavnika;
 - n) določbe o rednih uvoznih tirih;
 - o) določbe o vozni poti vlaka;
 - p) določbe o izjemni ustavitvi vlaka in izjemnem prevozu vlaka;
 - q) določbe o zavarovanju prometa na nivojskem prehodu;
 - r) določbe o ravnanju ob okvarah naprav za zavarovanje nivojskega prehoda;

- s) poznavanje določb poglavja delo osebja pri vlaku, poglavja izrednosti med vožnjo in poglavja vodenje prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi na postajah;
 - t) določbe poglavja posebne vrste prometa;
 - u) določbe o ravnanju pri uteku vozil ali pretrganju vlaka;
 - v) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu.
3. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
 4. natančna strokovna znanja v zvezi z zaviranjem pri vlaku in premiku;
 5. pridobi znanja iz značilnostih železniških vozil, in sicer:
 - a) osnovno poznavanje vlečnih vozil;
 - b) poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - c) poznavanje pomena številke vagona, serije, podserije in ostalih oznak in napisov na vagonu;
 - d) natančno poznavanje načina, obsega in vsebine pregleda vagonov v vlaku;
 - e) poznavanje določb o nalepnicah na vagonih;
 - f) določbe o vrstah kontejnerjev in o njihovem obeleževanju;
 - g) poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih;
 6. pridobivanje znanja tehničnih predpisov, in sicer:
 - a) poznavanje osnovnih določb o glavnih elementih signalnovarnostnih naprav;
 - b) poznavanje kretniških postavljalnih naprav, kretniških ključavnic, raztirnikov, mehaničnih signalov in lokalne postavljalnice;
 - c) poznavanje telekomunikacijskih zvez in njihove rabe;
 - d) poznavanje naprav za izključitev pogona in zaustavitev vlaka na vlečnem vozilu.
- (3) Praktično usposabljanje:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za vlakovodjo sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti vlečenih vozil, posebnosti na postaji in progah ali delih prog ter spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna krajevne posebnosti na postaji in industrijskem tiru, kjer bo opravljal delo vlakovodje;
 4. kandidat, ki bo med svojim delom tudi spremljal vlake, v času praktičnega usposabljanja natančno spozna posebnosti na postajah in na progi, na kateri bo spremljal vlake;
 5. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec. Komisija na praktičnem izpitu za vlakovodjo preverja tudi usposobljenost za premikača in vodjo premika, v kolikor kandidat še ni opravljal praktičnega izpita za premikača in vodjo premika;
 6. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 7. po opravljenem praktičnem izpitu za vlakovodjo, sme delodajalec odrediti delo na drugi postaji, drugi progi ali delu druge proge šele, ko je delavec opravljal delo vlakovodje najmanj tri mesece na postaji, drugi progi ali delu druge proge, kjer se je praktično usposabljal.
- (4) Vlakovodja sme samostojno opravljati delo na delovnem mestu vlakovodje na postaji, progi ali delu proge na kateri se ni usposabljal ali je od zadnjega dela na postaji, progi ali delu proge preteklo več, kot eno leto, če je pred tem opravil delo pod nadzorom in s podpisom potrdil poznavanje razmer in postopkov.

11. člen
(usposabljanje za delovno mesto pomočnik strojevodje)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu pomočnik strojevodje, ko opravi praktični izpit za pomočnika strojevodje. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o prometnih predpisih;
 - b) določbe o zavorni razdalji;
 - c) določbe o službenih mestih;
 - d) določbe o vrsti vlakov;
 - e) določbe o razporedu, predaji in prevzemu službe;
 - f) natančno poznavanje poglavja progovne in postajne naprave, poglavja označevanje prog, tirov, kretnic signalov in drugih naprav, spenjanje in odpenjanje vozil;
 - g) osnovne določbe o označevanju vlakov, voznem redu, spremnih listinah vlakov in o vožnji vlakov med prekinitvijo dela prometnika ali odjavnika;
 - h) določbe o rednih uvoznih tirih;
 - i) določbe o vozni poti vlaka;
 - j) določbe o izjemni ustavitvi vlaka in izjemnem prevozu vlaka;
 - k) določbe o zavarovanju prometa na nivojskem prehodu;
 - l) določbe o ravnanju ob okvarah naprav za zavarovanje nivojskega prehoda;
 - m) poznavanje določb poglavja delo osebja pri vlaku, poglavja izrednosti med vožnjo in poglavja vodenje prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi in postajah;
 - n) določbe o ravnanju pri uteku vozil ali pretrganju vlaka;
 - o) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. natančna strokovna znanja v zvezi s skrajšanimi zavornimi preskusi pri vlaku in premiku, zavarovanje vlečnih vozil in vlakov proti samopremaknitvi;
4. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
5. pridobi znanja iz značilnosti železniških vozil, in sicer:
 - a) poznavanje vrst vlečnih vozil;
 - b) osnovno poznavanje tipov vlečenih vozil;
6. pridobivanje znanja tehničnih predpisov, in sicer:
 - a) poznavanje osnovnih določb o glavnih elementih signalnovarnostnih naprav;
 - b) poznavanje kretniških postavljalnih naprav, kretniških ključavnic, raztirnikov, mehaničnih signalov in lokalne postavljalnice;
 - c) poznavanje telekomunikacijskih zvez in njihove rabe;
 - d) poznavanje naprav za izključitev pogona in zaustavitev vlaka na vlečnem vozilu.

(3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:

1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za pomočnika strojevodje sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti na vozilu in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti ter na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje glede na oceno tveganja;
3. v času praktičnega usposabljanja kandidat spozna razmere na progah ali delih prog, na katerih opravlja usposabljanje;

4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec. Komisija na praktičnem izpitu preverja tudi usposobljenost spenjanja in razpenjanja vozil, v kolikor kandidat še ni opravljal praktičnega izpita za premikača;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora pomočnik strojevodje s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
 7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti delo na vozilu druge vrste vleke šele, ko je delavec opravljal delo pomočnika strojevodje na vozilu iste vrste vleke s katerem je opravljal prvi praktični izpit, najmanj tri mesece.
- (4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:
1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati pomočnik strojevodje:
 - a) pri prehodu iz dizelskih vlečnih vozil na elektrovlečna vozila ali obratno;
 - b) če je od zadnjega opravljanja dela pomočnika strojevodje na dizelskem ali elektro vlečnem vozilu preteklo več kot tri leta;
 2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti vozila s katerim pomočnik strojevodje ni bil seznanjen sme pomočnik pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
 3. na delu pod nadzorom spozna posebnosti vozila in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu glede na posebnosti vozila;
 4. po opravljenem delu pod nadzorom opravlja pomočnik strojevodje praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec.

12. člen
(usposabljanje za delovno mesto strojevodja)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu strojevodja, ko opravi praktični izpit za strojevodjo. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) natančno poznavanje poglavja splošne določbe;
 - b) poglavja progovne in postajne naprave, poglavja označevanje prog, tirov, kretnic signalov in drugih naprav;
 - c) poglavja ravnanja z vagoni;
 - d) poglavja dela pri premiku, poglavja izredni prevozi in izredne pošiljke, poglavja kodifikacija prog za kombiniran transport;
 - e) poglavja označevanje vlakov;
 - f) določbe o voznem redu, določbe za uveljavitev voznega reda, določbe o navodilu o progi, določbe o voznem redu posameznega vlaka, določbe o spremembah operativnega voznega reda;
 - g) poglavja spremne listine vlakov, poglavje število in razpored delavcev pri vlakih ter vožnja oseb s tovornimi vlaki, poglavje hitrosti vlakov, poglavje promet vlakov;
 - h) poglavje vodenje prometa vlakov v času motenj naprav APB ali MO, poglavje opravljanje dela na progi, kjer prekine delo prometnik, odjavnik ali progovni čuvaj;
 - i) določitev rednih uvoznih tirov;
 - j) določbe o vozni poti vlaka;
 - k) ravnanje z uvoznimi signali ob spremembi uvoznega tira ali uvozu vlaka na zaseden ali slepi tir;
 - l) izjemna ustavitev vlaka;
 - m) neuporabnost ali neveljavnost glavnih signalov;
 - n) obveščanje strojevodje;
 - o) dovoljenje za vožnjo;

- p) izjemen prevoz vlaka;
 - q) zavarovanje prometa na nivojskem prehodu in ravnanje ob okvarah;
 - r) poglavje delo osebja pri vlaku, poglavje izrednosti med vožnjo, poglavje vodenje prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi in postajah, poglavje posebne določbe o elektrificiranih progah, poglavje posebne vrste prometa, poglavje organizacija prometa v posebnih razmerah;
 - s) poznavanje obrazcev dovoljenje za premik, poročilo izrednostih, beležnica brzojavk in fonogramov, nalog za vožnjo vlaka in splošni nalog;
 - t) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. natančna strokovna znanja v zvezi z zaviranjem pri vlaku in premiku;
 4. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
 5. pridobi znanja iz značilnosti železniških vozil, in sicer:
 - a) poznavanje vrst vlečnih vozil;
 - b) poznavanje zakonitosti dinamike vleke;
 - c) poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - d) poznavanje glavnih sestavnih delov železniških vozil in njihovega vpliva na varno odvijanje prometa;
 - e) glavne tehnične značilnosti potniških in tovornih vagonov;
 - f) naprave na potniških vagonih;
 - g) poznavanje pomena številke vagona, serije, podserije in ostalih oznak in napisov na vagonu;
 - h) način in obseg pregleda vagonov;
 - i) poznavanje določb o nalepnicah na vagonih;
 - j) določbe o vrstah kontejnerjev in o njihovi obeležbi;
 - k) poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih;
 6. pridobivanje znanja iz tehničnih predpisov, in sicer:
 - a) poznavanje osnovnih določb o glavnih elementih signalnovarnostnih naprav;
 - b) poznavanje osnov stabilnih naprav električne vleke;
 - c) poznavanje kretniških postavljalnih naprav, kretniških ključavnic, raztirnikov, mehaničnih signalov in lokalne postavljalnice;
 - d) poznavanje telekomunikacijskih zvez in njihove rabe.
- (3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju za določeno vrsto vlečnega vozila in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za strojevodjo sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem tipa železniškega vlečnega vozila, za katerega se usposablja, z vsemi napravami in opremo, ki so vgrajene na vozilu in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti ter na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. na delu pod nadzorom se kandidat pod nadzorom inštruktorja usposobi za opravljanje vseh del, ki jih bo kot strojevodja samostojno opravljal;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. strojevodja sme samostojno voziti vlečno vozilo na katerem je opravil praktični izpit po progah ali delih prog, na katerih se je usposabljal pod pogojem, da s podpisom potrdi poznavanje proge ali dela proge na kateri se je usposabljal;

7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu za strojevodjo, sme delodajalec odrediti strojevodji delo na drugi lokomotivi ali na progah na katerih se ni usposabljal, šele, ko je delavec opravljal delo strojevodje najmanj šest mesecev na lokomotivi na kateri je opravljal prvi praktični izpit za strojevodjo in na progah na katerih poznavanje je podpisal.
- (4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:
1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati strojevodja:
 - a) pri prehodu z enega tipa vlečnega vozila na drugi tip vlečnega vozila;
 - b) če je od zadnje vožnje na enem tipu vozila preteklo več kot tri leta;
 2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti vlečnega vozila z vsemi napravami in opremo, ki so vgrajene na vozilu, s katerimi strojevodja ni bil seznanjen, sme strojevodja pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
 3. na praktičnem usposabljanju strojevodja spozna posebnosti vlečnega vozila in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti vlečnega vozila;
 4. po opravljenem praktičnem usposabljanju opravlja strojevodja praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanje dela mora strojevodja s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov na progi ali delu proge.
- (5) Strojevodja sme samostojno voziti vlečno vozilo na katerem je opravil praktični izpit po progah ali delih prog, na katerih se je usposabljal in je poznavanje postopkov in razmer na progi s podpisom potrdil. Za vožnjo po progi na kateri se ni usposabljal ali je od zadnje vožnje po progi preteklo več, kot leto dni, sme samostojno voziti le, če je pred tem opravil delo pod nadzorom in s podpisom potrdil poznavanje postopkov in razmer na progi.

13. člen

(usposabljanje za delovno mesto preglednik vagonov)

- (1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu preglednik vagonov, ko opravi praktični izpit za preglednika vagonov. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.
- (2) Teoretično usposabljanje:
1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o signalizaciji;
 - b) osnovne pojme o glavnih signalih;
 - c) osnovne pojme o signalih za zavarovanje tirnih poti;
 - d) osnovne pojme o signalih na kretnicah;
 - e) osnovne pojme o signalih za električno vleko;
 - f) natančno poznavanje določb signalov na vlakih;
 - g) natančno poznavanje določb o signalnem znaku »Pazi« in »Nevarnost, zavri«;
 - h) natančno poznavanje določb o signalnih znakih za preskus zavor;
 - i) natančno poznavanje signalnih znakov premikalnega osebja;
 - j) natančno poznavanje določb o signalnih oznakah »ločnica«, »meja odseka«, »meja gibanja oseb na peronu« in »sega v normalni svetli profil«;
 2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme prometnih predpisih;
 - b) določbe o zavorni razdalji;
 - c) poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa;
 - d) določbe o službenih mestih;
 - e) določbe o vrsti vlakov;
 - f) določbe o razporedu, predaji in prevzemu službe;
 - g) splošno o vsebini postajnega poslovnega reda;
 - h) vrste tirov na postajah;
 - i) osnove poglavja o označevanju prog, tirov in kretnic;

- j) natančno poznavanje poglavja ravnanje z vagoni;
 - k) natančno poznavanje poglavja izredni prevozi in izredne pošiljke, poglavje kodifikacija prog za kombiniran transport, osnove poglavja označevanje vlakov;
 - l) določbe o izpisku iz voznih redov za postajno osebje;
 - m) obveščanje osebja na postaji o spremembah v vlakovnem prometu;
 - n) določbe o spremnih listinah vlaka;
 - o) določbe o hitrosti vlaka;
 - p) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. natančna strokovna znanja v zvezi z zaviranjem pri vlaku;
 4. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
 5. pridobi znanja o značilnostih železniških vozil, in sicer:
 - a) natančno poznavanje vseh vrst vlečenih vozil;
 - b) natančno poznavanje glavnih sestavnih delov železniških vozil in njihovega vpliva na varno odvijanje prometa;
 - c) natančno poznavanje tehničnih značilnosti potniških in tovornih vagonov;
 - d) natančno poznavanje naprav na potniških vagonih;
 - e) natančno poznavanje oznak in napisov na vagonu;
 - f) natančno poznavanje načina, obsega in vsebine pregleda vagonov;
 - g) natančno poznavanje določb o nalepnicah na vagonih;
 - h) natančno poznavanje določb o vrstah kontejnerjev in o njihovi obeležbi;
 - i) natančno poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih;
 6. pridobivanje znanja iz tehničnih predpisov, in sicer:
 - a) poznavanje telekomunikacijskih zvez in njihove rabe.
- (3) Praktično usposabljanje:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za preglednika vagonov sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti vlečenih vozil in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna krajevne posebnosti na postaji, kjer bo stalno opravljalo delo preglednika vagonov;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora preglednik vagonov s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov na postaji;
 7. po opravljenem praktičnem izpitu za preglednika vagonov, sme delodajalec odrediti pregledniku vagonov delo na drugi postaji, šele, ko je delavec opravljal delo preglednika vagonov najmanj tri mesece na postaji, kjer je opravljal prvi praktični izpit za preglednika vagonov.
- (4) Preglednik vagonov sme samostojno opravljati delo na delovnem mestu preglednika vagonov na postaji na kateri se ni usposabljal ali je od zadnjega dela na postaji preteklo več, kot eno leto, če je pred tem opravil delo pod nadzorom in s podpisom potrdil poznavanje razmer in postopkov na postaji.

14. člen
(usposabljanje za delovno mesto voznik progovnih vozil)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu voznik progovnih vozil, ko opravi praktični izpit za voznika progovnih vozil. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) natančno poznavanje poglavja splošne določbe;
 - b) poglavja progovne in postajne naprave, poglavja označevanje prog, tirov, kretnic signalov in drugih naprav;
 - c) poglavja ravnanja z vagoni, poglavja dela pri premiku;
 - d) poglavja izredni prevozi in izredne pošiljke, poglavja kodifikacija prog za kombiniran transport, poglavja označevanje vlakov;
 - e) določbe o voznem redu, določbe za uveljavitev voznega reda, določbe o navodilu o progi, določbe o voznem redu posameznega vlaka, določbe o spremembah operativnega voznega reda;
 - f) poglavja spremne listine vlakov;
 - g) poglavje število in razpored delavcev pri vlakih ter vožnja oseb s tovornimi vlaki, poglavje promet vlakov, poglavje vodenje prometa vlakov v času motenj naprav APB ali MO, poglavje opravljanje dela na progi, kjer prekine delo prometnik, odjavnik ali progovni čuvaj;
 - h) določbe o počasnih vožnjah;
 - i) določitev rednih uvoznih tirov;
 - j) določbe o vozni poti vlaka;
 - k) ravnanje z uvoznimi signali ob spremembi uvoznega tira ali uvozu vlaka na zaseden ali slepi tir;
 - l) izjemna ustavitev vlaka;
 - m) neuporabnost ali neveljavnost glavnih signalov;
 - n) obveščanje strojevodje;
 - o) dovoljenje za vožnjo;
 - p) izjemen prevoz vlaka;
 - q) zavarovanje prometa na nivojskem prehodu in ravnanje ob okvarah;
 - r) poglavje delo osebja pri vlakih, poglavje izrednosti med vožnjo, poglavje vodenje prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi in postajah;
 - s) poglavje posebne določbe o elektrificiranih progah, poglavje posebne vrste prometa, poglavje vožnja motornih vozil za posebne namene;
 - t) poglavje organizacija prometa v posebnih razmerah;
 - u) poznavanje obrazcev dovoljenje za premik, poročilo o izrednostih, beležnica brzojavk in fonogramov, nalog za vožnjo vlaka in splošni nalog;
 - v) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. natančna strokovna znanja v zvezi z zaviranjem motornih progovnih vozil;
4. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
5. pridobi znanja iz vrst in lastnosti železniških vozil, in sicer:
 - a) poznavanje tipov motornih progovnih vozil za posebne namene;
 - b) osnovno poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - c) osnovno poznavanje glavnih sestavnih delov železniških vozil in njihovega vpliva na varno odvijanje prometa;
 - d) glavne tehnične značilnosti tovornih vagonov;

- e) osnovno poznavanje pomena številke vagona, serije, podserije in ostalih oznak in napisov na vagonu;
 - f) osnovno poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih;
6. pridobivanje znanja iz tehničnih predpisov, in sicer:
- a) poznavanje osnovnih določb o glavnih elementih signalnovarnostnih naprav;
 - b) poznavanje kretniških postavljalnih naprav, kretniških ključavnic, raztirnikov, mehaničnih signalov in lokalne postavljalnice;
 - c) poznavanje telekomunikacijskih zvez in njihove rabe.
- (3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za voznika motornih progovnih vozil sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti tipa motornega progovnega vozila za posebne namene, za katerega se usposablja z vsemi napravami in opremo, ki so vgrajene na vozilu in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. na delu pod nadzorom se kandidat pod nadzorom inštruktorja usposobi za opravljanje vseh del, ki jih bo kot voznik progovnega vozila samostojno opravljal;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. voznik progovnega vozila sme samostojno voziti motorno progovno vozilo za posebne namene na katerem je opravil praktični izpit po progah ali delih prog, na katerih se je usposabljal pod pogojem, da s podpisom potrdi poznavanje proge ali dela proge na kateri se je usposabljal;
 7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu za voznika progovnih vozil, sme delodajalec odrediti vozniku progovnih vozil delo na drugem motornem progovnem vozilu za posebne namene ali na progah na katerih se ni usposabljal, šele, ko je delavec opravljal delo voznika progovnih vozil najmanj tri mesece na motornem progovnem vozilu za posebne namene na katerem je opravljal prvi praktični izpit za voznika progovnega vozila in na progah na katerih je s podpisom potrdil poznavanje le teh.
- (4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:
1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati voznik progovnega vozila:
 - a) pri prehodu z enega tipa motornega progovnega vozila za posebne namene na drugi tip;
 - b) če je od zadnje vožnje na enem tipu vozila preteklo več kot tri leta;
 2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti motornega progovnega vozila za posebne namene z vsemi napravami in opremo, ki so vgrajene na vozilu, sme voznik progovnega vozila pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
 3. na delu pod nadzorom voznik progovnega vozila spozna posebnosti motornega progovnega vozila za posebne namene in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti motornega progovnega vozila za posebne namene;
 4. po opravljenem praktičnem usposabljanju opravlja voznik progovnega vozila praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanje dela mora voznik progovnega vozila s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov na progi ali delu proge.
- (5) Voznik progovnih vozil sme samostojno voziti motorno progovno vozilo za posebne namene na katerem je opravil praktični izpit po progah ali delih prog, na katerih se je usposabljal in je poznavanje postopkov in razmer na progi s podpisom potrdil. Za vožnjo po progi na kateri se ni usposabljal ali je od zadnje vožnje po progi preteklo več, kot leto dni, sme samostojno voziti le, če je pred tem opravil delo pod nadzorom in s podpisom potrdil poznavanje postopkov in razmer na progi.

15. člen
(usposabljanje za delovno mesto kretnik)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu kretnik, ko opravi praktični izpit za kretnika. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje iz določb signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o signalizaciji;
 - b) osnovne pojme o glavnih signalih in predsignalih;
 - c) osnovne pojme o signalnih znakih signalov za zavarovanje tirnih poti;
 - d) natančno poznavanje določb signalov na kretnicah in raztirnikih;
 - e) natančno poznavanje določb signalov na vlakih, premikalnih lokomotivah in progovnih vozilih;
 - f) natančno poznavanje določb o signalnem znaku »Pazi«, »Nevarnost, zavri« in »Vlak se je ustavil, ločnica prosta«;
 - g) natančno poznavanje določb o signalnih znakih premikalnega osebja;
 - h) natančno poznavanje določb o zaustavnem in preklicnem signalu;
 - i) natančno poznavanje določb o označitvi neveljavnih signalov;
 - j) natančno poznavanje določb o signalnih oznakah »ločnica«, »meja odseka«, »meja gibanja oseb na peronu« in »sega v normalni svetli profil«;
 - k) natančno poznavanje določb o območnem premikalnem signalu;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o prometnih predpisih;
 - b) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa;
 - c) natančno poznavanje vsebine postajnega poslovnega reda, ki se nanaša na delo kretnika;
 - d) natančno poznavanje določb o postajnih napravah, s katerimi ravna kretnik, tirov na postaji, kretnicah, njihovih legah, zavarovanju in prerezu kretnice;
 - e) splošno poznavanje določb o označevanju prog, tirov, kretnic, signalov in drugih naprav;
 - f) natančno poznavanje določb, zajetih v poglavju o delu pri premiku;
 - g) splošno o označevanju vlakov;
 - h) določbe o izpisku iz vozniških redov za postajno osebje;
 - i) določbe o obveščanju osebja na postaji o vlakovnem prometu;
 - j) določbe o sporočilu o odhodu in predvidenem odhodu vlaka;
 - k) poglavje sprejemanje vlakov na postajo;
 - l) določbe o križanju vlakov;
 - m) zavarovanje prometa na nivojskem prehodu;
 - n) določbe o ravnanjih, kadar so naprave za zavarovanje prometa na nivojskem prehodu pokvarjene;
 - o) poglavje vodenje prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi in na postajah;
 - p) splošno poznavanje določb o elektrificiranih progah;
 - q) določbe o vožnji vlakov do določenega mesta na odprti progi;
 - r) splošne določbe o vožnji motornih progovnih vozil za posebne namene;
 - s) določbe o vožnji progovnega vozila;
 - t) določbe o uteku vozil;
 - u) določbe o beležnici fonogramov za kretnike;
 - v) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. pridobi znanja iz varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
4. pridobi znanja iz osnovnih značilnosti železniških vozil, in sicer:
 - a) osnovno poznavanje vlečnih vozil;

- b) osnovno poznavanje tipov vlečenih vozil;
- c) osnovno poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih.

(3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:

1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za kretnika sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti na postaji in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna:
 - a) določbe postajnega poslovnega reda, ki se nanašajo na delo kretnika;
 - b) krajevne posebnosti na postaji, kjer bo stalno opravljal delo, signalnovarnostne in telekomunikacijske naprave;
 - c) nevarnosti pri delu ter požarno ogroženost, ki izhajajo iz ocene tveganja za delovno mesto kretnika;
4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
6. pred samostojnim opravljanjem dela mora kretnik s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti kretniku delu na drugi postaji, šele ko je delavec opravljal delo kretnika najmanj tri mesece na postaji, kjer je opravljal prvi praktični izpit.

(4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:

1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati kretnik:
 - a) za delo na drugi vrsti signalnovarnostne naprave;
 - b) pri prehodu s postaje na dvotirni progi na postajo na enotirni progi, če na postaji enotirne proge še ni opravil praktičnega izpita;
 - c) pri prehodu s postaje, ki ni na elektrificirani progi na postajo, ki je na elektrificirani progi če še ni opravil praktičnega izpita na postaji, ki je na elektrificirani progi;
2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti na postaji s katerimi kretnik ni bil seznanjen, sme kretnik pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
3. na delu pod nadzorom spozna posebnosti postaje in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti, ki izhajajo iz ocene tveganja;
4. po praktičnem usposabljanju opravlja kretnik praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
6. pred pričetkom samostojnega dela kretnik s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov.

(5) Pogoji za opravljanje dela kretnika na drugi postaji, brez opravljanja praktičnega izpita:

1. kretniku, ki je opravil praktični izpit za delo na eni postaji in bo opravljal delo kretnika na drugi postaji ni treba opravljati praktičnega izpita na drugi postaji, če opravljanje praktičnega izpita ni posebej predpisano v četrtem odstavku tega člena. Za samostojno opravljanje dela zadostuje, da kretnik opravi delo pod nadzorom in s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov;
2. delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom je treba opraviti tudi če je od samostojnega dela na postaji preteklo več kot eno leto.

16. člen
(usposabljanje za delovno mesto odjavnik)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu odjavnik, ko opravi praktični izpit za odjavnika. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje iz določb signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o signalizaciji;
 - b) natančno poznavanje signalnih znakov »Stoj«, »Prosto«, »Pričakuj Prosto« in »Pričakuj Stoj«;
 - c) osnovne pojme o glavnih signalih in predsignalih;
 - d) osnovne pojme o signalnih znakih signalov za zavarovanje tirnih poti;
 - e) osnovne pojme o signalnih znakih na kretnicah in raztirniki;
 - f) natančno poznavanje določb signalov na vlakih, premikalnih lokomotivah in progovnih vozilih;
 - g) natančno poznavanje določb o signalnem znaku »Pazi« in »Nevarnost, zavri«;
 - h) natančno poznavanje določb o signalnih znakih premikalnega osebja;
 - i) natančno poznavanje določb o zaustavnem signalu;
 - j) natančno poznavanje določb o označitvi neveljavnih signalov;
 - k) natančno poznavanje določb o signalnih oznakah »ločnica«, »meja odseka«, »meja gibanja oseb na peronu« in »sega v normalni svetli profil«;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o prometnih predpisih;
 - b) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa;
 - c) natančno poznavanje vsebine postajnega poslovnega reda, ki se nanaša na delo odjavnika;
 - d) natančno poznavanje določb o signalnovarnostnih napravah, s katerimi ravna odjavnik, kretnicah, njihovih legah, zavarovanju in prerezu kretnice;
 - e) poznavanje določb o označevanju prog, tirov, kretnic, signalov in drugih naprav;
 - f) splošno poznavanje določb, zajetih v poglavju o delu pri premiku;
 - g) splošno o označevanju vlakov;
 - h) določbe o izpisku iz vozniških redov za progovno osebje;
 - i) določbe o obveščanju progovnega osebja o vlakovnem prometu;
 - j) določbe o sporočilu o odhodu in predvidenem odhodu vlaka;
 - k) določbe o dovoljenju in odjavi;
 - l) natančno poznavanje določb za ravnanje s prostornimi signali odjavnice in delo odjavnika, določb o neuporabnosti ali neveljavnosti glavnih signalov in določb o ravnanju pri neuporabnih signalih;
 - m) določbe poglavja opravljanje dela na progi, kjer prekine delo prometnik, odjavnik ali progovni čuvaj;
 - n) zavarovanje prometa na nivojskem prehodu;
 - o) določbe o ravnanjih, kadar so naprave za zavarovanje prometa na nivojskem prehodu pokvarjene;
 - p) poglavje vodenje prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi;
 - q) splošno poznavanje določb o elektrificiranih progah;
 - r) določbe o vožnji vlakov do določenega mesta na odprti progi;
 - s) splošne določbe o vožnji motornih progovnih vozil za posebne namene;
 - t) določbe o uteku vozil in pretrganju vlaka;
 - u) določbe o vožnji progovnega vozila;
 - v) določbe o evidenci uporabe tipk na signalnovarnostni napravi, beležnici brzojavk in fonogramov;
 - w) določbe o beležnici fonogramov;
 - x) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;

- b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
4. pridobi znanja iz osnovnih značilnostih železniških vozil, in sicer:
- a) osnovno poznavanje vlečnih vozil;
 - b) osnovno poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - c) osnovno poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih.
- (3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za odjavnika sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti na odjavnici in praktičnim izvajanjem predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna:
 - a) določbe postajnega poslovnega reda, ki se nanašajo na delo odjavnika;
 - b) krajevne posebnosti na odjavnici, kjer bo stalno opravljal delo;
 - c) signalnovarnostne in telekomunikacijske naprave;
 - d) nevarnosti pri delu ter požarno ogroženost, ki izhajajo iz ocene tveganja za delovno mesto odjavnika;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanje dela mora odjavnik s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
 7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti odjavniku delo na drugi odjavnici šele, ko je delavec opravljal delo odjavnika najmanj tri mesece, na odjavnici, kjer je opravljal prvi praktični izpit.
- (4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:
1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati odjavnik:
 - a) za delo na drugi vrsti signalnovarnostne naprave;
 - b) pri prehodu z odjavnice na dvotirni progi na odjavnico na enotirni progi, če na odjavnici enotirne proge še ni opravil praktičnega izpita;
 - c) pri prehodu z odjavnice, ki ni na elektrificirani progi na odjavnico, ki je na elektrificirani progi če še ni opravil praktičnega izpita na odjavnici, ki je na elektrificirani progi;
 2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti na odjavnici s katerimi odjavnik ni bil seznanjen, sme odjavnik pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
 3. na delu pod nadzorom spozna posebnosti odjavnice in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti, ki izhajajo iz ocene tveganja ter opravi praktični izpit;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja odjavnik praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred pričetkom samostojnega dela odjavnik s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov.
- (5) Pogoji za opravljanje dela odjavnika na drugi odjavnici, brez opravljanja praktičnega izpita:
1. odjavnik, ki je opravil praktični izpit za delo na eni odjavnici in bo opravljal delo odjavnika na drugi odjavnici ni treba opravljati praktičnega izpita na drugi odjavnici, če opravljanje praktičnega izpita ni posebej predpisano v četrtem odstavku tega člena. Za samostojno opravljanje dela zadostuje, da odjavnik opravi delo pod nadzorom in s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov;

2. delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom je treba opraviti tudi če je od samostojnega dela na odjavnici preteklo več kot eno leto.

17. člen

(usposabljanje za delovno mesto prometnik)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu prometnik, ko opravi praktični izpit za prometnika. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) natančno poznavanje poglavja splošne določbe;
 - b) natančno poznavanje poglavja postajni poslovni red, tehnološki proces dela in poslovni red na industrijskem tiru;
 - c) natančno poznavanje poglavja progovne in postajne naprave, poglavja označevanje prog, tirov, kretnic signalov in drugih naprav;
 - d) splošno o poglavju ravnanje z vagoni;
 - e) osnovne pojme o premiku, določbe o premikalni vozni poti, določbe o prestavljanju kretnic pri premiku, določbe o postavljanju premikalnih vozni poti in dajanju soglasja za premik, premik preko več premikalnih območij, določbe o premiku na glavnih tirih in odprti progi, določbe o previdnostnih ukrepih, kadar se pričakuje vlak, določbe o previdnostnih ukrepih po končanem premiku;
 - f) natančno poznavanje poglavja izredni prevozi in izredne pošiljke, kodifikacija prog za kombiniran transport;
 - g) natančno poznavanje poglavja označevanje vlakov;
 - h) natančno poznavanje določb o voznem redu, določb o grafikonu prometa vlakov, določb za uveljavitev voznega reda, določb o izpisku iz voznih redov za postajno osebje, določb o spremembah operativnega voznega reda;
 - i) poglavje prometna operativa;
 - j) natančno poznavanje poglavja obveščanje o vlakovnem prometu;
 - k) natančno poznavanje določb o spremnih listinah vlakov, določb o nalogu za vožnjo vlaka, določb o splošnem nalogu;
 - l) natančno poznavanje poglavja hitrosti vlakov, poglavja promet vlakov, poglavja vodenje prometa vlakov v času motenj naprav APB ali MO, poglavja opravljanje dela na progi, kjer prekine delo prometnik, odjavnik ali progovni čuvaj;
 - m) natančno poznavanje poglavja sprejemanje vlakov na postajo, dajanje dovoljenj za vožnjo, poglavja križanje vlakov, poglavja zavarovanje prometa s progovnimi čuvaji, poglavja delo osebja pri vlaku, poglavja izrednosti med vožnjo, vodenje prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi in postajah;
 - n) natančno poznavanje poglavja posebne določbe o elektrificiranih progah, poglavja posebne vrste prometa, poglavja vožnja motornih vozil za posebne namene, poglavja organizacija prometa v zimskem obdobju, poglavja organizacija prometa v posebnih razmerah;
 - o) natančno poznavanje poglavja obrazci prometne službe;
 - p) natančno poznavanje ravnanja ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. osnovno poznavanje določil o opravljanju zavornih preskusov, zavarovanju vozil zoper samopremaknitev;
4. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) osnovno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
5. pridobi znanja iz značilnosti železniških vozil, in sicer:
 - a) osnovno poznavanje železniških vlečnih vozil;

- b) osnovno poznavanje vlečenih vozil;
 - c) osnovno poznavanje pomena številke vagona, serije, podserije in ostalih oznak in napisov na vagonu;
 - d) osnovno poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih;
6. pridobivanje znanja iz tehničnih predpisov, in sicer:
- a) poznavanje osnovnih določb o glavnih elementih signalnovarnostnih naprav;
 - b) poznavanje kretniških postavljalnih naprav, kretniških ključavnic, raztirniov, mehaničnih signalov in lokalne postavljalnice;
 - c) poznavanje telekomunikacijskih zvez in njihove rabe.
- (3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za prometnika sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. prvo praktično usposabljanje za prometnika se praviloma opravlja na postaji, ki ni cepna ali ranžirna postaja na glavni progi;
 3. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti na postaji in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 4. v času dela pod nadzorom kandidat spozna razmere na postaji, na kateri opravlja praktično usposabljanje, in na sosednjih medpostajnih odsekih;
 5. po opravljenem praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 6. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 7. pred samostojnim opravljanjem dela mora prometnik s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
 8. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti prometniku delo na drugi postaji, šele, ko je delavec opravljal delo prometnika najmanj šest mesecev na postaji, kjer je opravljal prvi praktični izpit.
- (4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita za prometnika:
1. po teoretičnem spoznavanju posebnosti na postaji s katerimi prometnik ni bil seznanjen sme prometnik pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opraviti prometnik:
 - a) za delo na drugi vrsti signalnovarnostne naprave;
 - b) pri prehodu s postaje na dvotirni progi na postajo na enotirni progi, če na postaji enotirne proge še ni opravil praktičnega izpita;
 - c) pri prehodu s postaje, ki ni na elektrificirani progi na postajo, ki je na elektrificirani progi, če še ni opravil praktičnega izpita na postaji na elektrificirani progi;
 - d) pri prehodu na cepno ali ranžirno postajo na glavni progi, če na tej postaji še ni opravil praktičnega izpita;
 3. na praktičnem usposabljanju spozna posebnosti postaje in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti postaje, ki izhajajo iz ocene tveganja;
 4. po opravljenem praktičnem usposabljanju opravlja prometnik praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora prometnik s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov.
- (5) Pogoji za opravljanje dela prometnika na drugi postaji brez opravljanja praktičnega izpita:

1. prometniku, ki je opravil praktični izpit za delo na eni postaji in bo opravljal delo prometnika na drugi postaji ni treba opravljati praktičnega izpita na drugi postaji, če opravljanje praktičnega izpita ni posebej predpisano v četrtem odstavku tega člena. Za samostojno opravljanje dela zadostuje, da prometnik opravi delo pod nadzorom in s podpisom potrdi, da je seznanjen s poznavanjem razmer in postopkov;
2. delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom, je treba opraviti, če je od samostojnega dela na postaji preteklo več kot eno leto.

18. člen

(usposabljanje za delovno mesto progovni prometnik)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu progovni prometnik, ko opravi praktični izpit za progovnega prometnika. Za opravljanje praktičnega izpita mora prometnik opraviti praktično usposabljanje.

(2) Za dela progovnega prometnika lahko delodajalec na praktično usposabljanje odredi prometnika, ki je najmanj pet let opravljal delo prometnika na cepni ali ranžirni postaji na glavni progi.

(3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita za progovnega prometnika:

1. po teoretičnem spoznavanju posebnosti, na odseku na katerem bo progovni prometnik opravljal delo, sme prometnik pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
2. začetek praktičnega usposabljanja za progovnega prometnika je ogled proge in postaj na odseku, na katerem bo opravljal delo;
3. na delu pod nadzorom se prometnik pod nadzorom inštruktorja usposobi za opravljanje vseh del, ki jih bo kot progovni prometnik samostojno opravljal;
4. po opravljenem praktičnem usposabljanju opravlja prometnik praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
6. pred samostojnim opravljanjem dela mora progovni prometnik s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
7. pred opravljanjem dela na progovnem odseku, na katerem še ni opravil praktičnega izpita, mora progovni prometnik opraviti praktično usposabljanje in praktični izpit;
8. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti progovnemu prometniku delo na drugem progovnem odseku ali drugi napravi, šele, ko je delavec opravljal delo progovnega prometnika najmanj šest mesecev na progovnem odseku ali napravi, kjer je opravljal prvi praktični izpit.

(4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita za progovnega prometnika:

1. po teoretičnem spoznavanju posebnosti na progovnem odseku s katerimi progovni prometnik ni bil seznanjen, sme progovni prometnik pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
2. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opraviti progovni prometnik:
 - a) za delo na drugi vrsti signalnovarnostne naprave;
 - b) pri prehodu s progovnega odseka dvotirne proge na progovni odsek enotirne proge, če na progovnem odseku ali delu progovnega odseka enotirne proge še ni opravil praktičnega izpita;
 - c) pri prehodu s progovnega odseka, ki ni na elektrificirani progi na progovni odsek, ki je na elektrificirani progi, če še ni opravil praktičnega izpita na progovnem odseku ali delu progovnega odseka na elektrificirani progi;
3. na praktičnem usposabljanju spozna posebnosti progovnega odseka in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti progovnega odseka, ki izhajajo iz ocene tveganja;

4. po opravljenem praktičnem usposabljanju opravlja progovni prometnik praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora progovni prometnik s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov.
- (5) Pogoji za opravljanje dela progovnega prometnika na drugem progovnem odseku brez opravljanja praktičnega izpita:

1. progovni prometnik, ki je opravil praktični izpit za delo na enem progovnem odseku in bo opravljal delo progovnega prometnika na drugem progovnem odseku ni treba opravljati praktičnega izpita na drugem progovnem odseku ni treba opravljati praktičnega izpita če opravljanje praktičnega izpita ni posebej predpisano v četrtem odstavku tega člena. Za samostojno opravljanje dela zadostuje, da progovni prometnik opravi delo pod nadzorom in s podpisom potrdi, da je seznanjen s poznavanjem razmer in postopkov;
2. delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom, je treba opraviti, če je od samostojnega dela na progovnem odseku preteklo več kot eno leto.

19. člen

(usposabljanje za delovno mesto vlakovni dispečer)

- (1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu vlakovni dispečer, ko opravi praktično usposabljanje in podpiše poznavanje razmer in postopkov.
- (2) Za dela vlakovnega dispečerja lahko delodajalec na praktično usposabljanje odredi prometnika, ki je najmanj pet let opravljal delo prometnika na cepni ali ranžirni postaji na glavni progi.
- (3) Praktično usposabljanje za opravljanje dela vlakovnega dispečerja:
 1. pred pričetkom samostojnega dela mora prometnik opraviti delo pod nadzorom ter s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
 2. pred pričetkom samostojnega dela vlakovnega dispečerja na drugi progi, mora vlakovni dispečer opraviti delo pod nadzorom ter s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov.
- (4) Delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom, je treba opraviti, če je od samostojnega dela na progovnem odseku preteklo več kot eno leto.

20. člen

(usposabljanje za delovno mesto progovni čuvaj)

- (1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu progovni čuvaj, ko opravi praktični izpit za progovnega čuvaja. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.
- (2) Teoretično usposabljanje:
 1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o signalizaciji;
 - b) osnovne pojme o glavnih signalih in predsignalih;
 - c) osnovno poznavanje določb signalov na kretnicah in raztirnikih;
 - d) poznavanje signalnih znakov na vlakih, premikalnih lokomotivah in progovnih vozilih;
 - e) natančno poznavanje določb o signalnem znaku »Pazi«, »Nevarnost, zavri« in »Stoj«;
 - f) natančno poznavanje določb o signalih progovnega osebja;
 - g) natančno poznavanje določb o signalnih oznakah »ločnica«, »meja gibanja oseb na peronu«, »sega v normalni svetli profil« in »mesto dela na progi«;
 - h) natančno poznavanje določb o signalih javljalnika plazov;
 2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o prometnih predpisih;

- b) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa;
 - c) natančno poznavanje vsebine postajnega poslovnega reda, ki se nanaša na delo progovnega čuvaja;
 - d) natančno poznavanje določb o varnostnih napravah, s katerimi ravna progovni čuvaj;
 - e) splošno poznavanje določb o označevanju prog, tirov, kretnic, signalov in drugih naprav;
 - f) splošno o označevanju vlakov;
 - g) določbe o izpisku iz voznih redov za progovno osebje;
 - h) določbe o obveščanju progovnega osebja o vlakovnem prometu;
 - i) določbe o sporočilu o odhodu in predvidenem odhodu vlaka;
 - j) osnove o vodenju prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi;
 - k) splošno poznavanje določb o elektrificiranih progah;
 - l) določbe o vožnji vlakov do določenega mesta na odprti progi;
 - m) splošne določbe o vožnji motornih progovnih vozil za posebne namene;
 - n) določbe o vožnji progovnega vozila;
 - o) določbe o uteku vozil;
 - p) določbe o beležnici brzojavk in fonogramov;
 - q) poglavje zavarovanje prometa s progovnimi čuvaji;
 - r) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
- a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
4. pridobi znanja iz osnovnih značilnosti železniških vozil, in sicer:
- a) osnovno poznavanje vlečnih vozil;
 - b) osnovno poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - c) osnovno poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih;
5. pridobi znanja o področju gradbene dejavnosti:
- a) splošno o spodnjem in zgornjem ustroju železniške proge;
 - b) določbe o progovnem, požarnem in varovalnem pasu;
 - c) dolžnosti čuvaja pri obhodu proge.

(3) Praktično usposabljanje:

1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za progovnega čuvaja sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti na postaji, progi ali delu proge s katerimi kandidat in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna:
 - a) določbe postajnega poslovnega reda, ki se nanašajo na delo progovnega čuvaja;
 - b) določbe, ki se nanašajo na zavarovanje prometa na nivojskih prehodih;
 - c) dolžnosti na delovnem mestu, krajevne posebnosti;
 - d) signalnovarnostne in telekomunikacijske naprave;
 - e) nevarnosti pri delu ter požarno ogroženost, ki izhajajo iz ocene tveganja za delovno mesto progovnega čuvaja;
4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
6. pred samostojnim opravljanjem dela mora progovni čuvaj s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti progovnega čuvaja na delo na drugo postajo ali drugi odsek proge šele, ko je delavec opravljal delo progovnega čuvaja najmanj tri mesece, na delovnem mestu, na katerem je opravljal prvi praktični izpit.

(4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:

1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati progovni čuvaj:
 - a) za delo na drugi vrsti signalnovarnostne naprave;
 - b) za delo na postaji ali progi, kjer opravlja dela povezana z zavarovanjem prometa na nivojskih prehodih, če še ni opravil praktičnega izpita na takšni postaji ali progi;
 - c) pri prehodu z enotirne proge na dvotirno prog, če na dvotirni progi še ni opravil praktičnega izpita;
 - d) pri prehodu z neelektrificirane proge, na elektrificirano prog, če še ni opravil praktičnega izpita na elektrificirani progi;
2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti s katerimi progovni čuvaj ni bil seznanjen, sme progovni čuvaj pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
3. na delu pod nadzorom spozna posebnosti in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti na njegovem delovnem mestu, ki izhajajo iz ocene tveganja;
4. po praktičnem usposabljanju opravi progovni čuvaj praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
6. pred pričetkom samostojnega dela progovni čuvaj s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov.

(5) Pogoji za opravljanje dela progovnega čuvaja na drugi postaji ali drugem delu proge, brez opravljanja praktičnega izpita:

1. progovni čuvaj, ki je opravil praktični izpit za delo na eni postaji ali enem delu proge in bo opravljal delo progovnega čuvaja na drugi postaji ali drugem delu proge ni treba opravljati praktičnega izpita, če opravljanje praktičnega izpita ni posebej predpisano v četrtem odstavku tega člena. Za samostojno opravljanje dela zadostuje, da progovni čuvaj opravi delo pod nadzorom in s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov;
2. delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom je treba opraviti tudi če je od samostojnega dela na postaji ali delu proge preteklo več kot eno leto.

21. člen

(usposabljanje za delovno mesto vzdrževalec prog, objektov in opreme proge)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu vzdrževalec prog, objektov in opreme proge, ko opravi praktični izpit za vzdrževalca prog, objektov in opreme proge. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o signalizaciji;
 - b) osnovne pojme o glavnih signalih in predsignalih;
 - c) poznavanje določb signala premikalni mejnik;
 - d) natančno poznavanje določb poglavja signalov za označitev največje dovoljene progovne hitrosti;
 - e) natančno poznavanje določb o signalnih znakih na kretnicah in raztirnikih;
 - f) poznavanje določb o signalu, ki kaže signalni znak začetek zavorne razdalje pred nivojskim prehodom;
 - g) poznavanje signalnih znakov na vlakih, premikalnih lokomotivah in progovnih vozilih;
 - h) natančno poznavanje določb o signalnem znaku »Pazi« in »Stoj«;
 - i) natančno poznavanje določb poglavja signali progovnega osebja;
 - j) osnovne pojme o signalnih oznakah;
 - k) natančno poznavanje določb o prenosnem progovnem opozorilniku;
 - l) natančno poznavanje določb o oznakah za delo snežnega odmetalnika;
 - m) poznavanje določb signalov starega tipa za največjo dovoljeno progovno hitrost;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:

- a) osnovne pojme o prometnih predpisih;
 - b) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa, ki se nanašajo na delo pri vzdrževanju;
 - c) natančno poznavanje vsebine postajnega poslovnega reda, ki se nanaša na delo vzdrževalca prog, objektov in opreme proge;
 - d) natančno poznavanje določb o napravah, ki jih vzdržuje;
 - e) splošno poznavanje določb o označevanju prog, tirov, kretnic, signalov in drugih naprav;
 - f) splošno o označevanju vlakov;
 - g) določbe o izpisku iz voznih redov za progovno osebje;
 - h) določbe o obveščanju progovnega osebja o vlakovnem prometu;
 - i) osnove o vodenju prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi;
 - j) splošno poznavanje določb o elektrificiranih progah;
 - k) osnove o vožnji vlakov do določenega mesta na odprti progi;
 - l) splošne določbe o vožnji motornih progovnih vozil za posebne namene;
 - m) splošno o vožnji progovnega vozila;
 - n) določbe o uteku vozil;
 - o) določbe o beležnici brzojavk in fonogramov;
 - p) poglavje zavarovanje prometa s progovnimi čuvaji;
 - q) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
 4. pridobi znanja o osnovnih značilnostih železniških vozil, in sicer:
 - a) osnovno poznavanje vlečnih vozil in vozil za posebne namene;
 - b) osnovno poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - c) osnovno poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih;
 5. pridobi znanja s področja gradbene dejavnosti:
 - a) poznavanje določb o spodnjem in zgornjem ustroju železniške proge;
 - b) določbe o progovnem, požarnem in varovalnem pasu;
 - c) poznavanje orodja in strojev za vzdrževanje;
 - d) osnovno poznavanje opreme in stabilnih naprav električne vleke.
- (3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za vzdrževalca prog, objektov in opreme proge sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti vzdrževalnega odseka in opreme in praktičnem izvajanju predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna:
 - a) določbe postajnih poslovnih redov, ki se nanašajo na delo vzdrževalca prog, objektov in opreme proge na vzdrževalnem odseku, za katerega se usposablja;
 - b) dolžnosti na delovnem mestu, krajevne posebnosti;
 - c) signalnovarnostne in telekomunikacijske naprave;
 - d) nevarnosti pri delu ter požarno ogroženost, ki izhajajo iz ocene tveganja za delovno mesto vzdrževalca prog, objektov in opreme proge;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo, potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora vzdrževalca prog, objektov in opreme proge s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;

7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti vzdrževalcu prog, objektov in opreme proge delo na drugem vzdrževalnem odseku šele, ko je delavec opravljal delo vzdrževalca prog, objektov in opreme proge najmanj tri mesece na vzdrževalnem odseku na katerem se je usposabljal.
- (4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:
1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati vzdrževalec prog, objektov in opreme proge:
 - a) za delo na drugem vzdrževalnem odseku, ki je opremljena z drugo opremo;
 - b) pri prehodu z enotirne proge na dvotirno prog, če na dvotirni progi še ni opravil praktičnega izpita;
 - c) pri prehodu z neelektrificirane proge, na elektrificirano prog če še ni opravil praktičnega izpita na elektrificirani progi;
 2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti s katerimi vzdrževalec prog, objektov in opreme proge ni bil seznanjen, sme vzdrževalec prog, objektov in opreme proge pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
 3. na delu pod nadzorom spozna posebnosti in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti na njegovem delovnem mestu, ki izhajajo iz ocene tveganja;
 4. po praktičnem usposabljanju opravi praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred pričetkom samostojnega dela vzdrževalec prog, objektov in opreme proge s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov.
- (5) Pogoji za opravljanje dela vzdrževalca prog, objektov in opreme proge na drugem vzdrževalnem odseku, brez opravljanja praktičnega izpita:
1. za samostojno opravljanje dela na drugem vzdrževalnem odseku, na katerem se vzdrževalec prog, objektov in opreme proge ni usposabljal, ni treba opravljati praktičnega izpita, če opravljanje praktičnega izpita ni posebej predpisano v četrtem odstavku tega člena. Za samostojno opravljanje dela zadostuje, da vzdrževalec prog, objektov in opreme proge opravi delo pod nadzorom in s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov;
 2. delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom je treba opraviti tudi če je od samostojnega dela na vzdrževalnem odseku preteklo več kot eno leto.

22. člen

(usposabljanje za delovno mesto vzdrževalec signalnovarnostnih naprav)

- (1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu vzdrževalec signalnovarnostnih naprav, ko opravi praktični izpit za vzdrževalca signalnovarnostnih naprav. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.
- (2) Teoretično usposabljanje:
1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb poglavja splošne določbe, poglavja glavni signali, predsignali, ponavljalniki predsignaliziranja in mejni tirni signali, poglavja dopolnilni signali, poglavja signali za zavarovanje tirnih poti, poglavja signali na kretnicah, poglavja signali za nivojske prehode, poglavje signali progovnega osebja, poglavje signali starega tipa, ki se ne smejo več vgrajevati;
 - b) poznavanje signalnih znakov na vlakih, premikalnih lokomotivah in progovnih vozilih;
 - c) natančno poznavanje določb o signalnem znaku »Pazi« in »Stoj«;
 - d) osnovne pojme o signalnih oznakah;
 - e) natančno poznavanje določb o prenosnem progovnem opozorilniku;
 2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o prometnih predpisih;
 - b) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa, ki se nanašajo na delo pri vzdrževanju;

- c) natančno poznavanje vsebine postajnega poslovnega reda, ki se nanaša na delo vzdrževalca signalnovarnostnih naprav;
 - d) natančno poznavanje določb o napravah, ki jih vzdržuje;
 - e) natančno poznavanje določb o označevanju prog, tirov, kretnic, signalov in drugih naprav;
 - f) splošno o označevanju vlakov;
 - g) določbe o izpisku iz vozniških redov za progovno osebje;
 - h) določbe o obveščanju osebja o vlakovnem prometu;
 - i) osnove o vodenju prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progah;
 - j) splošno poznavanje določb o elektrificiranih progah;
 - k) osnove o vožnji vlakov do določenega mesta na odprti progah;
 - l) splošne določbe o vožnji motornih progovnih vozil za posebne namene;
 - m) splošno o vožnji progovnega vozila;
 - n) določbe o uteku vozil;
 - o) določbe o beležnici brzojavk in fonogramov;
 - p) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progah;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
 4. pridobi znanja iz osnovnih značilnosti železniških vozil, in sicer:
 - a) osnovno poznavanje vlečnih vozil in vozil za posebne namene;
 - b) osnovno poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - c) osnovno poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih;
 5. pridobi znanja iz področja signalnovarnostnih naprav:
 - a) osnovna znanja iz poznavanja mehanskih, elektromehanskih, relejnih in elektronskih signalnovarnostnih naprav;
 - b) natančna znanja iz poznavanja signalnovarnostnih naprav, za katere se usposablja;
 - c) poznavanje orodja in strojev za vzdrževanje;
 - d) osnovno poznavanje voznega omrežja.
- (3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju za določeno vrsto signalnovarnostne naprave in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za vzdrževalca signalnovarnostnih naprav sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti vzdrževalnega odseka in opreme in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna:
 - a) določbe postajnih poslovnih redov, ki se nanašajo na delo vzdrževalca signalnovarnostnih naprav na vzdrževalnem odseku, za katerega se usposablja;
 - b) signalnovarnostne naprave na vzdrževalnem odseku;
 - c) dolžnosti na delovnem mestu, krajevne posebnosti, progovne in telekomunikacijske naprave;
 - d) nevarnosti pri delu ter požarno ogroženost, ki izhajajo iz ocene tveganja za delovno mesto vzdrževalca signalnovarnostnih naprav;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo, potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora vzdrževalec signalnovarnostnih naprav s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;

7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti vzdrževalcu signalnovarnostnih naprav delo na drugem vzdrževalnem odseku šele, ko je delavec opravljal delo vzdrževalca signalnovarnostnih naprav najmanj tri mesece na vzdrževalnem odseku na katerem se je usposabljal.

(4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:

1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati vzdrževalec signalnovarnostnih naprav:
 - a) za delo na vzdrževalnem odseku, ki je opremljena z drugo opremo;
 - b) pri prehodu z enotirne proge na dvotirno prog, če na dvotirni progi še ni opravil praktičnega izpita;
 - c) pri prehodu z neelektrificirane proge, na elektrificirano progo če še ni opravil praktičnega izpita na elektrificirani progi;
2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti s katerimi vzdrževalec signalnovarnostnih naprav ni bil seznanjen, sme vzdrževalec signalnovarnostnih naprav pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
3. na delu pod nadzorom spozna posebnosti in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti na njegovem delovnem mestu, ki izhajajo iz ocene tveganja;
4. po praktičnem usposabljanju opravi praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
6. pred pričetkom samostojnega dela vzdrževalec signalnovarnostnih naprav s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov.

(5) Pogoji za opravljanje dela vzdrževalca signalnovarnostnih naprav na drugem vzdrževalnem odseku, brez opravljanja praktičnega izpita:

1. za samostojno opravljanje dela na drugem vzdrževalnem odseku na katerem se vzdrževalec signalnovarnostnih naprav ni usposabljal, ni treba opravljati praktičnega izpita, če opravljanje praktičnega izpita ni posebej predpisano v četrtem odstavku tega člena. Za samostojno opravljanje dela zadostuje, da vzdrževalec signalnovarnostnih naprav opravi delo pod nadzorom in s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov;
2. delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom je treba opraviti tudi če je od samostojnega dela na vzdrževalnem odseku preteklo več kot eno leto.

23. člen

(usposabljanje za delovno mesto vzdrževalec telekomunikacijskih omrežij in opreme)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu vzdrževalec telekomunikacijskih omrežij in opreme, ko opravi praktični izpit za vzdrževalca telekomunikacijskih omrežij in opreme. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o signalizaciji;
 - b) osnovne pojme o glavnih signalih in predsignalih;
 - c) poznavanje signalnih znakov na vlakih, premikalnih lokomotivah in progovnih vozilih;
 - d) natančno poznavanje določb o signalnem znaku »Pazi« in »Stoj«;
 - e) natančno poznavanje določb poglavja signali progovnega osebja;
 - f) osnovne pojme o signalni oznaki meja odseka, prenosnem progovnem opozorilniku, oznaki za mejo gibanja oseb na peronu in signalni oznaki za predmete, ki segajo v normalni svetli profil;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o prometnih predpisih;
 - b) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa, ki se nanašajo na delo pri vzdrževanju;

- c) natančno poznavanje vsebine postajnega poslovnega reda, ki se nanaša na delo vzdrževalca telekomunikacijskih omrežij in opreme;
 - d) natančno poznavanje določb o napravah, ki jih vzdržuje;
 - e) osnove o vodenju prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi;
 - f) splošno poznavanje določb o elektrificiranih progah;
 - g) splošne določbe o vožnji motornih progovnih vozil za posebne namene;
 - h) splošno o vožnji progovnega vozila;
 - i) določbe o uteku vozil;
 - j) določbe o beležnici brzojavk in fonogramov;
 - k) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
- a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
4. pridobi znanja s področja telekomunikacijskih naprav in opreme:
- a) osnovna znanja iz poznavanja visokofrekvenčnih in radijskih naprav, telefonskih central, naprav in aparatov, elektronskih naprav in opreme, naprav za registriranje posredovanih ustnih in pisnih sporočil;
 - b) naprave za prenos podatkov in računalniška omrežja, naprave za obveščanje potnikov, naprave za centralni nadzor in upravljanje telekomunikacijskega sistema, opreme in naprav za medsebojno povezovanje;
 - c) videonadzorni sistemi ter naprave za zaščito telekomunikacijskih sistemov;
 - d) natančna znanja iz poznavanja naprav, za katere se kandidat usposablja;
 - e) poznavanje orodja in strojev za vzdrževanje;
 - f) osnovno poznavanje voznega omrežja.
- (3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za vzdrževalca telekomunikacijskih omrežij in opreme sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se s teoretičnim spoznavanjem posebnosti vzdrževalnega odseka in opreme in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna:
 - a) določbe postajnih poslovnih redov, ki se nanašajo na delo vzdrževalca telekomunikacijskih omrežij in opreme na vzdrževalnem odseku, za katerega se usposablja;
 - b) dolžnosti na delovnem mestu, krajevne posebnosti, progovne in telekomunikacijske naprave;
 - c) nevarnosti pri delu ter požarno ogroženost, ki izhajajo iz ocene tveganja za delovno mesto vzdrževalca telekomunikacijskih omrežij in opreme;
 4. Po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo, potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora vzdrževalec telekomunikacijskih omrežij in opreme s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
 7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti vzdrževalcu telekomunikacijskih omrežij in opreme delo na drugem vzdrževalnem odseku šele, ko je delavec opravljal delo vzdrževalca telekomunikacijskih omrežij in opreme najmanj tri mesece na vzdrževalnem odseku na katerem se je usposabljal.
- (4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:

1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati vzdrževalec telekomunikacijskih omrežij in opreme;
 - a) za delo na vzdrževalnem odseku, ki je opremljena z drugo opremo;
 - b) pri prehodu z enotirne proge na dvotirno prog, če na dvotirni progi še ni opravil praktičnega izpita;
 - c) pri prehodu z neelektrificirane proge, na elektrificirano prog, če še ni opravil praktičnega izpita na elektrificirani progi;
2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti s katerimi vzdrževalec telekomunikacijskih omrežij in opreme ni bil seznanjen, sme vzdrževalec telekomunikacijskih omrežij in opreme pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
3. na delu pod nadzorom spozna posebnosti in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti na njegovem delovnem mestu, ki izhajajo iz ocene tveganja;
4. po praktičnem usposabljanju opravi praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
6. pred pričetkom samostojnega dela vzdrževalec telekomunikacijskih omrežij in opreme s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov.

(5) Pogoji za opravljanje dela vzdrževalca telekomunikacijskih omrežij in opreme na drugem vzdrževalnem odseku, brez opravljanja praktičnega izpita:

1. za samostojno opravljanje dela na drugem vzdrževalnem odseku na katerem se vzdrževalec telekomunikacijskih omrežij in opreme ni usposabljal, ni treba opravljati praktičnega izpita, če opravljanje praktičnega izpita ni posebej predpisano v četrtem odstavku tega člena. Za samostojno opravljanje dela zadostuje, da vzdrževalec telekomunikacijskih omrežij in opreme opravi delo pod nadzorom in s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov;
2. delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom je treba opraviti tudi če je od samostojnega dela na vzdrževalnem odseku preteklo več kot eno leto.

24. člen

(usposabljanje za delovno mesto vzdrževalec stabilnih naprav električne vleke)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu vzdrževalec stabilnih naprav električne vleke, ko opravi praktični izpit za vzdrževalca stabilnih naprav električne vleke. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o signalizaciji;
 - b) osnovne pojme o glavnih signalih in predsignalih;
 - c) poznavanje določb signala premikalni mejnik;
 - d) natančno poznavanje signalov za električno vleko;
 - e) poznavanje signalnih znakov na kretnicah in raztirnkih;
 - f) poznavanje signalnih znakov na vlakih, premikalnih lokomotivah in progovnih vozilih;
 - g) natančno poznavanje določb o signalnem znaku »Pazi« in »Stoj«;
 - h) natančno poznavanje določb poglavja signali progovnega osebja;
 - i) osnovne pojme o signalnih oznakah;
 - j) natančne določbe o prenosnem progovnem opozorilniku;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o prometnih predpisih;
 - b) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa, ki se nanašajo na delo pri vzdrževanju;
 - c) natančno poznavanje vsebine postajnega poslovnega reda, ki se nanaša na delo vzdrževalca stabilnih naprav električne vleke;
 - d) natančno poznavanje določb o napravah, ki jih vzdržuje;

- e) natančno poznavanje določb o označevanju prog, tirov, kretnic, signalov in drugih naprav;
 - f) splošno o označevanju vlakov;
 - g) natančno poznavanje poglavja o vodenju prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi;
 - h) natančno poznavanje določb o elektrificiranih progah;
 - i) osnove o vožnji vlakov do določenega mesta na odprti progi;
 - j) splošne določbe o vožnji motornih progovnih vozil za posebne namene;
 - k) splošno o vožnji progovnega vozila;
 - l) določbe o uteku vozil;
 - m) določbe o beležnici brzojavk in fonogramov;
 - n) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
- a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
4. pridobi znanja iz osnovnih značilnosti železniških vozil, in sicer:
- a) osnovno poznavanje vlečnih vozil in vozil za posebne namene;
 - b) osnovno poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - c) osnovno poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih;
5. pridobi znanja s področja stabilnih naprav električne vleke:
- a) osnovna znanja iz poznavanja različnih sistemov stabilnih naprav električne vleke;
 - b) natančna znanja iz poznavanja železniških napajalnih daljnovodov, elektronapajalnih postaj, voznega omrežja in naprav za daljinsko vodenje stabilnih naprav električne vleke sistema, za katerega se usposablja;
 - c) poznavanje orodja in strojev za vzdrževanje.
- (3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za vzdrževalca stabilnih naprav električne vleke sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti vzdrževalnega odseka in opreme in s spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna:
 - a) določbe postajnih poslovnih redov, ki se nanašajo na delo vzdrževalca stabilnih naprav električne vleke na vzdrževalnem odseku, za katerega se usposablja;
 - b) dolžnosti na delovnem mestu, krajevne posebnosti, progovne in telekomunikacijske naprave;
 - c) nevarnosti pri delu ter požarno ogroženost, ki izhajajo iz ocene tveganja za delovno mesto vzdrževalca stabilnih naprav električne vleke;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo, potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora vzdrževalec stabilnih naprav električne vleke s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
 7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti vzdrževalcu stabilnih naprav električne vleke delo na drugem vzdrževalnem odseku šele, ko je delavec opravljal delo vzdrževalca stabilnih naprav električne vleke najmanj tri mesece na vzdrževalnem odseku na katerem se je usposabljal.
- (4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:

1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati vzdrževalec stabilnih naprav električne vleke:
 - a) za delo na vzdrževalnem odseku, ki je opremljena z drugo opremo;
 - b) pri prehodu z enotirne proge na dvotirno prog, če na dvotirni progi še ni opravil praktičnega izpita;
 2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti s katerimi vzdrževalec stabilnih naprav električne vleke ni bil seznanjen, sme vzdrževalec stabilnih naprav električne vleke pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
 3. na delu pod nadzorom spozna posebnosti in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti na njegovem delovnem mestu, ki izhajajo iz ocene tveganja;
 4. po praktičnem usposabljanju opravi praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred pričetkom samostojnega dela vzdrževalec stabilnih naprav električne vleke s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov.
- (5) Pogoji za opravljanje dela vzdrževalca stabilnih naprav električne vleke na drugem vzdrževalnem odseku, brez opravljanja praktičnega izpita:
1. za samostojno opravljanje dela na drugem vzdrževalnem odseku na katerem se vzdrževalec stabilnih naprav električne vleke ni usposabljal, ni treba opravljati praktičnega izpita, če opravljanje praktičnega izpita ni posebej predpisano v četrtem odstavku tega člena. Za samostojno opravljanje dela zadostuje, da vzdrževalec stabilnih naprav električne vleke opravi delo pod nadzorom in s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov;
 2. delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom je treba opraviti tudi če je od samostojnega dela na vzdrževalnem odseku preteklo več kot eno leto.

25. člen

(usposabljanje za delovno mesto dispečer stabilnih naprav električne vleke)

- (1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu dispečer stabilnih naprav električne vleke, ko opravi praktični izpit za dispečerja stabilnih naprav električne vleke. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.
- (2) Teoretično usposabljanje:
 1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o signalizaciji;
 - b) osnovne pojme o glavnih signalih in predsignalih;
 - c) poznavanje določb signala premikalni mejnik;
 - d) natančno poznavanje signalov za električno vleko;
 2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o prometnih predpisih;
 - b) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa, ki se nanašajo na delo dispečerja stabilnih naprav električne vleke;
 - c) natančno poznavanje vsebine postajnega poslovnega reda, ki se nanaša na delo dispečerja stabilnih naprav električne vleke;
 - d) natančno poznavanje določb o označevanju prog, tirov, kretnic, signalov in drugih naprav;
 - e) splošno o označevanju vlakov;
 - f) splošno poznavanje poglavja o vodenju prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi;
 - g) natančno poznavanje določb o elektrificiranih progah;
 - h) osnove o vožnji vlakov do določenega mesta na odprti progi;
 - i) splošne določbe o vožnji motornih progovnih vozil za posebne namene;
 - j) splošno o vožnji progovnega vozila;
 - k) določbe o uteku vozil;
 - l) določbe o beležnici brzojavk in fonogramov;
 - m) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;

3. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
 4. pridobi znanja s področja stabilnih naprav električne vleke;
 - a) osnovna znanja iz poznavanja različnih sistemov stabilnih naprav električne vleke;
 - b) natančna znanja iz poznavanja železniških napajalnih daljnovodov, elektronapajalnih postaj, voznega omrežja in naprav za daljinsko vodenje stabilnih naprav električne vleke sistema, za katerega se usposablja.
- (3) Praktično usposabljanje za opravljanje prvega praktičnega izpita:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za dispečerja stabilnih naprav električne vleke sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti dispečerskega odseka in opreme in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. v času dela pod nadzorom kandidat natančno spozna;
 - a) določbe postajnih poslovnih redov, ki se nanašajo na delo dispečerja stabilnih naprav električne vleke na progi ali delu proge, za katerega se usposablja;
 - b) dolžnosti na delovnem mestu, krajevne posebnosti, progovne in telekomunikacijske naprave;
 - c) nevarnosti pri delu ter požarno ogroženost, ki izhajajo iz ocene tveganja za delovno mesto dispečerja stabilnih naprav električne vleke;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo, potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora dispečer stabilnih naprav električne vleke s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
 7. po opravljenem prvem praktičnem izpitu sme delodajalec odrediti dispečerju stabilnih naprav električne vleke delo na drugi progi ali delu proge šele, ko je delavec opravljal delo dispečerja stabilnih naprav električne vleke najmanj tri mesece na progi ali delu proge na katerem se je usposabljal.
- (4) Praktično usposabljanje za opravljanje naslednjega praktičnega izpita:
1. praktično usposabljanje in praktični izpit mora opravljati dispečer stabilnih naprav električne vleke:
 - a) za delo na progi ali delu proge, na kateri je drugačen sistem elektrovleke;
 - b) pri prehodu z enotirne proge na dvotirno prog, če na dvotirni progi še ni opravil praktičnega izpita;
 2. po teoretičnem spoznavanju posebnosti s katerimi dispečer stabilnih naprav električne vleke ni bil seznanjen, sme dispečer stabilnih naprav električne vleke pričeti z delom pod nadzorom pri delodajalcu;
 3. na delu pod nadzorom spozna posebnosti in izvajanje predpisov o osebni varnosti in zaščiti pri delu, glede na posebnosti na njegovem delovnem mestu, ki izhajajo iz ocene tveganja;
 4. po praktičnem usposabljanju opravi praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred pričetkom samostojnega dela dispečer stabilnih naprav električne vleke s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov.
- (5) Pogoji za opravljanje dela dispečerja stabilnih naprav električne vleke na drugem vzdrževalnem odseku, brez opravljanja praktičnega izpita:

1. za samostojno opravljanje dela na drugi progi ali delu proge na katerem se dispečer stabilnih naprav električne vleke ni usposabljal, ni treba opravljati praktičnega izpita, če opravljanje praktičnega izpita ni posebej predpisano v četrtem odstavku tega člena. Za samostojno opravljanje dela zadostuje, da dispečer stabilnih naprav električne vleke opravi delo pod nadzorom in s podpisom potrdi poznavanje razmer in postopkov;
2. delo pod nadzorom in potrditev poznavanja razmer in postopkov s podpisom je treba opraviti tudi če je od samostojnega dela na progi ali delu proge preteklo več kot eno leto.

26. člen

(usposabljanje za delovno mesto sprevodnik)

(1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu sprevodnik, ko opravi praktični izpit za sprevodnika. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.

(2) Teoretično usposabljanje:

1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme o signalizaciji;
 - b) osnovne pojme o glavnih signalih;
 - c) natančno poznavanje določb signalov za zavarovanje tirnih poti;
 - d) natančno poznavanje določb signalov na kretnicah;
 - e) natančno poznavanje določb signalov na vlakih, premikalnih lokomotivah in progovnih vozilih;
 - f) natančno poznavanje določb poglavja signali vlakovnega in postajnega osebja;
 - g) natančno poznavanje določb o označitvi neveljavnih signalov;
 - h) natančno poznavanje določb o signalnih oznakah »ločnica«, »meja odseka«, »meja gibanja oseb na peronu« in »sega v normalni svetli profil«;
 - i) natančno poznavanje določb o območnem premikalnem signalu;
2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme prometnih predpisih;
 - b) določbe o organizaciji in opravljanju železniškega prometa;
 - c) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa;
 - d) določbe o službenih mestih;
 - e) določbe o vrsti vlakov;
 - f) določbe o razporedu, predaji in prevzemu službe;
 - g) splošno o vsebini postajnega poslovnega reda;
 - h) splošno poznavanje poglavja progovne in postajne naprave, poglavja označevanje prog, tirov, kretnic signalov in drugih naprav, poglavja ravnanja z vagoni, poglavja dela pri premiku, poglavja označevanje vlakov, poglavja vožnji vlakov med prekinitvijo dela prometnika;
 - i) določbe o izjemni ustavitvi vlaka in izjemnem prevozu vlaka;
 - j) določbe o zavarovanju prometa na nivojskem prehodu;
 - k) določbe o ravnanju ob okvarah naprav za zavarovanje nivojskega prehoda;
 - l) poznavanje določb poglavja delo osebja pri vlaku, poglavja izrednosti med vožnjo in poglavja vodenje prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi na postajah;
 - m) določbe poglavja posebne vrste prometa;
 - n) določbe o ravnanju pri uteku vozil ali pretrganju vlaka;
 - o) natančna strokovna znanja v zvezi z opravljanjem skrajšanih zavornih preskusov pri vlaku in premiku;
 - p) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
 - a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
4. pridobi znanja o značilnostih železniških vozil, in sicer:

- a) osnovno poznavanje vlečnih vozil;
 - b) poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - c) poznavanje opreme in naprav potniških vagonov;
 - d) poznavanje pomena številke vagona, serije, podserije in ostalih oznak in napisov na vagonu;
 - e) način in obseg pregleda potniških vagonov;
5. pridobivanje znanja tehničnih predpisov, in sicer:
- a) poznavanje osnovnih določb o glavnih elementih signalnovarnostnih naprav;
 - b) poznavanje kretniških postavljalnih naprav, kretniških ključavnic, raztirniov, mehaničnih signalov in lokalne postavljalnice;
 - c) poznavanje telekomunikacijskih zvez in njihove rabe.
- (3) Praktično usposabljanje:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju za sprevodnika in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za sprevodnika sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti na progi ali delu proge in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. na delu pod nadzorom se kandidat pod nadzorom inštruktorja usposobi za opravljanje vseh del, ki jih bo kot sprevodnik samostojno opravljal in natančno spozna krajevne posebnosti postaj in postajališč, za vstop in izstop potnikov;
 4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec. Komisija na praktičnem izpitu za sprevodnika preverja tudi usposobljenost za spenjanje in razpenjanje vozil če še ni opravil praktičnega izpita za premikača;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora sprevodnik s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
 7. po opravljenem praktičnem izpitu za sprevodnika, sme delodajalec odrediti delo na drugi progi ali delu proge, šele, ko je delavec opravljal delo sprevodnika najmanj tri mesece na progi ali delu proge, kjer se je praktično usposabljal.
- (4) Sprevodnik sme samostojno opravljati delo na drugi progi ali delu proge na katerem se ni usposabljal, ali je od zadnje vožnje preteklo več kot leto dni če je pred tem opravil delo pod nadzorom in s podpisom potrdil poznavanje razmer in postopkov.

27. člen

(usposabljanje za delovno mesto vodja vlaka)

- (1) Delavec je usposobljen za opravljanje dela na delovnem mestu vodja vlaka, ko opravi praktični izpit za vodjo vlaka. Za opravljanje praktičnega izpita se mora kandidat teoretično usposobiti in opraviti praktično usposabljanje.
- (2) Teoretično usposabljanje:
1. kandidat pridobi znanje o določbah signalnega pravilnika;
 2. obvladuje določbe iz prometnega pravilnika, in sicer:
 - a) osnovne pojme prometnih predpisih;
 - b) določbe o zavorni razdalji;
 - c) določbe o organizaciji in opravljanju železniškega prometa;
 - d) natančno poznavanje določb o sporazumevanju pri opravljanju železniškega prometa;
 - e) določbe o službenih mestih;
 - f) določbe o vrsti vlakov;
 - g) določbe o razporedu, predaji in prevzemu službe;
 - h) splošno o vsebini postajnega poslovnega reda;

- i) natančno poznavanje poglavja progovne in postajne naprave, poglavja označevanje prog, tirov, kretnic, signalov in drugih naprav;
 - j) poglavja ravnanja z vagoni, poglavja dela pri premiku, poglavja izredni prevozi in izredne pošiljke, poglavja kodifikacija prog za kombiniran transport;
 - k) poglavja označevanje vlakov;
 - l) poglavja vozni red, poglavja spremne listine vlakov, število in razpored delavcev pri vlakih in hitrosti vlakov;
 - m) poglavje vodenje prometa vlakov v času motenj naprav APB ali MO in določbe o vožnji vlakov med prekinitvijo dela prometnika ali odjavnika;
 - n) določbe o rednih uvoznih tirih;
 - o) določbe o vozni poti vlaka;
 - p) določbe o izjemni ustavitvi vlaka in izjemnem prevozu vlaka;
 - q) določbe o zavarovanju prometa na nivojskem prehodu;
 - r) določbe o ravnanju ob okvarah naprav za zavarovanje nivojskega prehoda;
 - s) poznavanje določb poglavja delo osebja pri vlaku, poglavja izrednosti med vožnjo in poglavja vodenje prometa vlakov med vzdrževalnimi deli na progi na postajah;
 - t) določbe poglavja posebne vrste prometa;
 - u) določbe o ravnanju pri uteku vozil ali pretrganju vlaka;
 - v) natančna strokovna znanja v zvezi z zaviranjem pri vlaku in premiku;
 - w) ravnanje ob resni nesreči, nesreči ali incidentu;
3. pridobi znanja o varnosti in zdravju pri delu, in sicer:
- a) natančno poznavanje določb o uporabi zaščitnih sredstev;
 - b) natančno poznavanje določb o hoji po progi;
 - c) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri spenjanju različnih železniških vozil;
 - d) natančno poznavanje določb o požarni varnosti;
 - e) natančno poznavanje določb o nevarnostih pri delu na elektrificiranih progah;
4. natančna strokovna znanja v zvezi z zaviranjem pri vlaku in premiku;
5. pridobi znanja o značilnostih železniških vozil, in sicer:
- a) osnovno poznavanje vlečnih vozil;
 - b) poznavanje tipov vlečenih vozil;
 - c) poznavanje pomena številke vagona, serije, podserije in ostalih oznak in napisov na vagonu;
 - d) poznavanje naprav in opreme potniških vagonov;
 - e) natančno poznavanje načina, obsega in vsebine pregleda vagonov v vlaku;
 - f) poznavanje določb o nalepnicah na vagonih;
 - g) poznavanje določb o pravilnosti naklada na vozilih;
6. pridobivanje znanja tehničnih predpisov, in sicer:
- a) poznavanje osnovnih določb o glavnih elementih signalnovarnostnih naprav;
 - b) poznavanje kretniških postavljalnih naprav, kretniških ključavnic, raztirniov, mehaničnih signalov in lokalne postavljalnice;
 - c) poznavanje telekomunikacijskih zvez in njihove rabe;
 - d) poznavanje naprav za izključitev pogona in zaustavitev vlaka na vlečnem vozilu.
- (3) Praktično usposabljanje:
1. po pridobljenem potrdilu o uspešno opravljenem teoretičnem usposabljanju za vodjo vlaka in veljavnem potrdilu, da izpolnjuje predpisane zdravstvene pogoje za vodjo vlaka sme kandidat pričeti s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu;
 2. praktično usposabljanje se prične s teoretičnim spoznavanjem posebnosti na progi ali delu proge in spoznavanjem praktičnega izvajanja predpisov o osebni varnosti, zaščiti pri delu in organizaciji dela v enoti in na sredstvih, na katerih se izvaja praktično usposabljanje, glede na oceno tveganja;
 3. na delu pod nadzorom se kandidat pod nadzorom inštruktorja usposobi za opravljanje vseh del, ki jih bo kot vodja vlaka samostojno opravljal in natančno spozna krajevne posebnosti postaj in postajališč, za vstop in izstop potnikov;

4. po praktičnem usposabljanju opravlja kandidat praktični izpit pred komisijo, ki jo imenuje delodajalec. Komisija na praktičnem izpitu za vodjo vlaka preverja tudi usposobljenost za premikača in vodjo premika, v kolikor kandidat še ni opravljal praktičnega izpita za premikača in vodjo premika;
 5. uspešno opravljen praktični izpit je podlaga za izdajo potrdila o opravljenem praktičnem izpitu, ki ga izda delodajalec;
 6. pred samostojnim opravljanjem dela mora vodja vlaka s podpisom potrditi poznavanje razmer in postopkov;
 7. po opravljenem praktičnem izpitu za vodjo vlaka, sme delodajalec odrediti delo na drugi progi ali delu proge, šele, ko je delavec opravljal delo vodje vlaka najmanj tri mesece na progi ali delu proge, kjer se je praktično usposabljal.
- (4) Vodja vlaka sme samostojno opravljati delo na drugi progi ali delu proge na katerem se ni usposabljal, ali je od zadnje vožnje preteklo več kot leto dni če je pred tem opravil delo pod nadzorom in s podpisom potrdil poznavanje razmer in postopkov.

V. POGOJI IN NAČIN PREVERJANJA TEORETIČNE USPOSOBLJENOSTI

28. člen (preverjanje teoretične usposobljenosti)

Teoretično usposobljenost v času usposabljanja sprotno preverja izvajalec posameznega predmeta, po končanem teoretičnem delu usposabljanja pa izpitna komisija, ki jo imenuje subjekt strokovnega usposabljanja.

29. člen (sprotno preverjanje)

- (1) Izvajalec v povezavi z učnimi cilji ugotavlja obseg in raven znanja, preverja in ocenjuje znanje pri pouku posameznega predmeta, med ter ob koncu posredovanja učnih vsebin. Preverja in ocenjuje ustne odgovore, pisne izdelke, vaje in seminarske naloge.
- (2) Pri preverjanju in ocenjevanju znanja izvajalec:
 1. upošteva poznavanje in razumevanje učne snovi;
 2. upošteva sposobnost uporabe znanja, analize, sinteze in interpretacije ter druge sposobnosti in spretnosti;
 3. spoštuje osebno integriteto in različnost kandidata.
- (3) Izvajalec mora pri ocenjevanju ustnih odgovorov kandidatovo znanje oceniti takoj po končanem izpraševanju, pri ocenjevanju pisnih in drugih izdelkov pa najkasneje v sedmih dneh po tem, ko jih je kandidat oddal.
- (4) Ocene izvajalec vpiše v predpisano dokumentacijo takoj, ko kandidata oceni.
- (5) Kandidatu je treba omogočiti vpogled v ocenjene pisne in druge izdelke. V njih morajo biti ustrezno označene napake, tako da kandidat lahko spozna pomanjkljivosti v svojem znanju.
- (6) Pozitivne ocene izvajalcev iz vseh predmetov so pogoj za pristop h komisijemskemu preverjanju teoretične usposobljenosti.

30. člen (komisijsko preverjanje teoretične usposobljenosti)

- (1) Izpitna komisija ima predsednika in najmanj dva člana. Članov v komisiji mora biti toliko, da so zastopani vsi predmeti iz izpitnega kataloga. Predsednika komisije se imenuje izmed članov komisije. Člani komisije so istočasno tudi izpraševalci. Komisijo imenuje subjekt strokovnega usposabljanja izmed izvajalcev.

(2) Izpitna komisija oceni ustne odgovore takoj po končanem izpraševanju, pisne in druge izdelke pa najkasneje v sedmih dneh po tem, ko jih je kandidat oddal.

(3) Komisijsko preverjanje teoretične usposobljenosti je treba opraviti v skladu z izpitnim katalogom, ki ga za vsako delovno mesto izvršilnega železniškega delavca izdelata subjekt izobraževanja in h kateremu da soglasje varnostni organ. V katalogu morajo biti tudi merila za ocenjevanje.

(4) Pritožba na oceno komisije je možna v skladu z zakonodajo, ki ureja področje poklicnega in strokovnega izobraževanja.

31. člen

(potrdilo o opravljenem teoretičnem izpitu)

(1) Kandidatu, ki je uspešno opravil komisijsko preverjanje teoretične usposobljenosti, subjekt, pri katerem je opravil teoretični izpit, izda potrdilo o opravljenem teoretičnem izpitu.

(2) Potrdilo o opravljenem teoretičnem izpitu mora vsebovati:

1. naziv subjekta, ki izdaja potrdilo;
2. številko potrdila;
3. datum opravljanja teoretičnega izpita;
4. osebno ime in rojstne podatke kandidata, ki je opravil teoretični izpit;
5. naziv programa strokovnega usposabljanja, iz katerega je kandidat opravil teoretični izpit;
6. datum izdaje potrdila, žig in podpis odgovorne osebe.

(3) Številka potrdila in datum izdaje potrdila se morata ujemati z vpisom v evidenco izdanih potrdil o uspešno končanem usposabljanju, ki jo mora voditi subjekt.

(4) Če je potrdilo uničeno ali izgubljeno, se izda dvojniki. Na dvojniki mora biti razvidno, da je dvojniki.

32. člen

(pogoji za ohranjanje usposobljenosti)

Železniški izvršilni delavec ohranja usposobljenost ob izpolnjevanju naslednjih pogojev:

1. da je izvršilni železniški delavec uspešno opravil redno preverjanje znanja;
2. da je uspešno opravil redni zdravstveni pregled;
3. da je po potrebi uspešno opravil izredno preverjanje znanja;
4. da je po potrebi uspešno opravil izredni zdravstveni pregled;
5. da se izpopolnjuje.

VI. POGOJI IN NAČIN PRAKTIČNEGA USPOSABLJANJA TER PREVERJANJA PRAKTIČNE USPOSABLJENOSTI

33. člen

(mentor in inštruktor)

(1) Delodajalec mora za praktično usposabljanje imenovati mentorja praktičnega usposabljanja.

(2) Naloge mentorja so zlasti v tem, da:

1. vodi in koordinira delo inštruktorjev;
2. spremlja uspešnost dela kandidata;
3. predlaga kandidata za opravljanje praktičnega izpita.

(3) Za mentorja se lahko imenuje oseba, ki mora biti najmanj inženir ustrezne smeri.

- (4) Delodajalec mora za delo pod nadzorom imenovati za vsakega kandidata inštruktorja.
- (5) Naloga inštruktorja je usposobiti kandidata za dela na tistem delovnem mestu, na katerem kandidata usposablja in neposredno odgovarja za varnost prometa.
- (6) Za inštruktorja se lahko imenuje oseba, ki ima najmanj tri leta delovnih izkušenj na delovnem mestu, za katerega se kandidat usposablja. Inštruktor je moral opravljati delo najmanj šest mesecev na istem delovnem mestu, na katerem kandidata usposablja.
- (7) Kadar se na določenem delovnem mestu zaradi napredka tehnologije uvaja naprava, ki še ni bila v obratovanju na tem delovnem mestu, se mora usposabljanje izvršilnih železniških delavcev definirati s pogodbo o dobavi in vgradnji nove naprave. Usposobiti je treba toliko izvršilnih železniških delavcev, da se bo lahko delo v času do izpolnitve zahtev za inštruktorja, opravljalo nemoteno.

34. člen
(trajanje praktičnega usposabljanja)

- (1) Minimalni čas praktičnega usposabljanja je prikazan v naslednji preglednici:

Naziv delovnega mesta	Minimalni čas praktičnega usposabljanja (ur)	Minimalni čas praktičnega usposabljanja za drugo vrsto naprave, drugi tip vozila drugo postajo, službeno mesto ali progo (ur)
PREMIKAČ	168	32
VODJA PREMIKA	96	24
VLAKOVODJA	1. 24 ur za premikača, 2. 24 ur za vodjo premika, 3. 144 ur za vlakovodjo, 4. po 48 ur po progah, če bo spremljal vlak.	1. 24 ur na drugi postaji in/ali 2. 24 ur na drugi progi.
POMOČNIK STROJEVODJE	120	1. 24 ur na drugi progi in/ali 2. 24 ur na drugem tipu vozila istega sistema vleke.
STROJEVODJA	1. 12 ur za premikača, kretnika, pomočnika strojevodje in vagonskega preglednika, 2. 120 ur na premikalni lokomotivi in 3. 312 ur pri vožnji vlakov na vlečnem vozilu, za katerega se praktično usposablja, ali najmanj 5000 km.	1. 24 ur na drugi progi in/ali 2. 48 ur na drugem tipu vlečnega vozila istega sistema vleke.
PREGLEDNIK VAGONOV	248	24 ur za drugo postajo
VOZNIK PROGIVNIH VOZIL	1. 12 ur za premikača, kretnika in vagonskega preglednika, 2. 300 ur pri vožnji motornega progovnega vozila za posebne namene, za katerega se praktično usposablja.	1. 24 ur na drugi progi in/ali 2. 24 ur na drugem motornem progovnem vozilu.
KRETNIK	168	24
ODJAVNIK	168	24
PROMETNIK	1. 24 ur za kretnika na postaji, kjer je kretnik, 2. 300 ur.	1. 24 ur za kretnika, če se za kretnika še ni praktično usposabljal; 2. 48 ur za delo na drugi postaji, drugi vrsti signalnovarnostne naprave, elektrificirani progi ali

		enotirni progi.
PROGOVNI PROMETNIK	96	48
VLA KOVNI DISPEČER	96	48
PROGOVNI ČUVAJ	1. 96 ur in 2. 72 ur za progovnega čuvaja, ki ravna z napravami za zavarovanje prometa na nivojskih prehodih.	24 ur za progovnega čuvaja, ki ravna z napravami za zavarovanje prometa na nivojskih prehodih.
VZDRŽEVALEC PROG, OBJEKTOV IN OPREME PROGE	320	48
VZDRŽEVALEC SIGNALNOVARNOSTNIH NAPRAV	360	1. 180 ur za drugo vrsto signalnovarnostnih naprav, 2. 24 ur za drugi vzdrževalni odsek.
VZDRŽEVALEC TELEKOMUNIKACIJSKIH OMREŽIJ IN OPREME	360	1. 180 ur za drugo vrsto telekomunikacijskih naprav, 2. 24 ur za drugi vzdrževalni odsek.
VZDRŽEVALEC STABILNIH NAPRAV ELEKTRIČNE VLEKE	1. 24 ur pri vzdrževanju elektronapajalne postaje in 2. 340 ur.	1. 96 ur za drugi sistem stabilnih naprav električne vleke, 2. 24 ur na drugem vzdrževalnem odseku.
DISPEČER STABILNIH NAPRAV ELEKTRIČNE VLEKE	1. 24 ur pri vzdrževanju stabilnih naprav električne vleke, 2. 300 ur pri delu dispečerja stabilnih naprav električne vleke.	1. 72 ur na drugem sistemu stabilnih naprav električne vleke, 2. 24 ur na drugem odseku vodenja.
SPREVODNIK	1. 24 ur na delovnem mestu premikača in 2. 160 na delovnem mestu sprevodnika.	24
VODJA VLAKA	1. 24 ur na delovnem mestu premikača, 2. 24 ur na delovnem mestu vodje premika in 3. 180 ur na delovnem mestu vodje vlaka.	24

(2) Če se delo opravlja v različnih časovnih izmenah, mora biti tudi praktično usposabljanje v enakih izmenah.

35. člen (komisijsko preverjanje praktične usposobljenosti)

- (1) Preverjanje praktične usposobljenosti se preverja na praktičnem izpitu.
- (2) Komisijo za preverjanje praktične usposobljenosti imenuje delodajalec pri katerem se je opravljalo praktično usposabljanje in mora imeti predsednika in najmanj enega člana.
- (3) Predsednika komisije kateri mora imeti stopnjo izobrazbe vsaj za eno stopnjo višjo, kot je predvidena za delovno mesto, za katerega se praktični izpit opravlja, imenuje delodajalec. Ostali člani komisije, morajo ki izpolnjujejo naslednje pogoje:
 1. imeti mora vsaj pet let delovnih izkušenj;
 2. opravljen praktični izpit za delovno mesto, za katero se opravlja praktični izpit ali izpit za delovno mesto, na katerem mora poznati tudi vsebine, ki so potrebne za delo na delovnem mestu za katerega kandidata usposablja.

- (4) Kandidat za izvršilnega železniškega delavca opravlja praktični izpit pod nadzorom inštruktorja, pri katerem je opravljal delo pod nadzorom na istem delovnem mestu, za katerega se je usposabljal.
- (5) Za varnost železniškega prometa na praktičnem izpitu je odgovoren izvršilni železniški delavec – inštruktor na delovnem mestu, kjer se izpit opravlja.
- (6) Komisija mora na praktičnem izpitu preveriti takšen obseg dela, da lahko ugotovi, če je kandidat sposoben samostojno opravljati delo, ali ne, in ga mora o tem ustno seznaniti.
- (7) Komisija na praktičnem izpitu ocenjuje praktično opravljanje dela kandidata in usposobljenost predpisano za delovno mesto, na katerem opravlja praktični izpit.
- (8) Če komisija ugotovi, da je kandidat sposoben samostojno opravljati delo na delovnem mestu izvršilnega železniškega delavca, od kandidata pridobi pisno izjavo, da se le-ta čuti sposobnega samostojno opravljati delo na delovnem mestu, za katerega je opravljal praktični izpit.
- (9) Kandidatu, ki je uspešno opravil komisijsko preverjanje praktične usposobljenosti in podal pisno izjavo, delodajalec izda potrdilo o opravljenem praktičnem izpitu.

36. člen

(potrdilo o opravljenem praktičnem izpitu)

- (1) Kandidatu, ki je uspešno opravil praktični izpit delodajalec pri katerem je opravil izpit, izda Potrdilo o opravljenem praktičnem izpitu.
- (2) Potrdilo o opravljenem praktičnem izpitu mora vsebovati:
1. naziv delodajalca, ki izdaja potrdilo;
 2. številko potrdila;
 3. datum opravljanja praktičnega izpita;
 4. osebno ime in rojstne podatke kandidata, ki je opravil praktični izpit;
 5. naziv delovnega mesta, za katerega je kandidat opravil praktični izpit;
 6. datum izdaje potrdila, žig in podpis odgovorne osebe delodajalca in podpis predsednika komisije.
- (3) Številka potrdila in datum izdaje potrdila se morata ujemati z vpisom v evidenci izdanih potrdil o uspešno končanem praktičnem izpitu.
- (4) Če je potrdilo uničeno ali izgubljeno, delodajalec izda dvojnik. Na dvojniku mora biti razvidno, da je dvojnik.

VII. POGOJI IN NAČIN STROKOVNEGA IZPOPOLNJEVANJA

37. člen

(strokovno izpopolnjevanje)

- (1) Delodajalec mora v sistemu varnega upravljanja zagotoviti sistem strokovnega izpopolnjevanja, s katerim poskrbi za ohranjanje usposobljenosti svojega osebja in preverjanje njegove usposobljenosti tako za izvršilne železniške delavce, kakor tudi določiti delovna mesta, na katerih se opravljajo dela, povezana z varnostjo in urejenostjo železniškega prometa, in postopke za ohranjanje usposobljenosti delavcev na teh delovnih mestih.
- (2) Strokovno izpopolnjevanje se sestoji iz izpopolnjevanja splošnega strokovnega znanja, in iz izpopolnjevanja strokovnega znanja o voznih sredstvih in železniški infrastrukturi.
- (3) Strokovno izpopolnjevanje splošnega strokovnega znanja izvajajo subjekti.
- (4) Strokovno izpopolnjevanje znanja o voznih sredstvih in železniški infrastrukturi izvaja delodajalec.

(5) Izvajanje strokovnega izpopolnjevanja mora biti izvedeno tako, da zagotavlja pravičen in nediskriminatoren dostop vsem izvršilnim železniškim delavcem upravljavca ali prevoznika in tistim izvršilnim delavcem, ki jih zaposlujejo delodajalci na industrijskih tirih in progah drugih železnic.

(6) Za izvajanje strokovnega izpopolnjevanja morajo biti izpolnjeni materialni, kadrovski in organizacijski pogoji.

(7) Minimalni materialni pogoji za strokovno izpopolnjevanje splošnega strokovnega znanja so:

1. ustrezen prostor, kjer se izvaja teoretični del strokovnega izpopolnjevanja, z zagotovljenimi minimalnimi pogoji za delo (1,5 m² delovne površine na kandidata in izvajalca, ustrezno opremo in tehnično opremo);
2. dostop do ustreznih delovnih sredstev (železniških vozil, signalnovarnostnih in telekomunikacijskih naprav, stabilnih naprav električne vleke, ...), če izvaja tudi praktično izpopolnjevanje;
3. subjekt mora omogočiti nabavo ali uporabo strokovne literature in veljavnih predpisov v elektronski in pisni obliki.

(8) Minimalni kadrovski pogoji za strokovno izpopolnjevanje splošnega strokovnega znanja so:

1. izvajalec splošnih predmetov mora imeti najmanj visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri in pedagoško-andragoško izobrazbo;
2. izvajalec strokovno-tehničnih predmetov mora imeti najmanj visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri, pedagoško-andragoško izobrazbo in najmanj pet let delovnih izkušenj na delovnem mestu, na katerem mora poznati tudi vsebine, ki so potrebne za delo na delovnem mestu za katerega kandidata usposablja;
3. izvajalec praktičnega pouka in veščin mora imeti najmanj srednjo strokovno izobrazbo ustrezne smeri, pedagoško-andragoško izobrazbo, najmanj pet let delovnih izkušenj na delovnem mestu, na katerem mora poznati tudi vsebine, ki so potrebne za delo na delovnem mestu za katerega kandidata usposablja.

(9) Minimalni materialni pogoji za strokovno izpopolnjevanje strokovnega znanja o vozniških sredstvih in infrastrukturi so:

1. dostop do ustreznih delovnih sredstev (železniških vozil, signalnovarnostnih in telekomunikacijskih naprav, stabilnih naprav električne vleke, ...);
2. ustrezen prostor, kjer se izvaja teoretični del strokovnega izpopolnjevanja, z zagotovljenimi minimalnimi pogoji za delo (1,5 m² delovne površine na udeleženca in izvajalca, ustrezno opremo za izvajanje strokovnega izpopolnjevanja), če izvaja tudi teoretično izpopolnjevanje.

(10) Minimalni kadrovski pogoji za strokovno izpopolnjevanje strokovnega znanja o vozniških sredstvih in infrastrukturi so:

1. izvajalci praktičnega izpopolnjevanja morajo imeti najmanj srednjo strokovno izobrazbo ustrezne smeri, pedagoško-andragoško izobrazbo, pet let delovnih izkušenj na delovnem mestu, na katerem mora poznati tudi vsebine, ki so potrebne za delo na delovnem mestu za katerega kandidata usposablja in opravljen strokovni izpit za izvršilnega železniškega delavca;
2. izvajalci, ki izvajajo teoretično izpopolnjevanje, morajo imeti vsaj višješolsko izobrazbo ustrezne smeri in pedagoško-andragoško izobrazbo.

(11) Organizacijski pogoji strokovnega izpopolnjevanja splošnega in strokovnega znanja o vozniških sredstvih in infrastrukturi so:

1. stalen nadzor nad dejavnostmi, povezanimi z izpopolnjevanjem v okviru standardov kakovosti;
2. izvedeno neodvisno ocenjevanje postopkov za pridobitev in preverjanje strokovnega znanja in sposobnosti za izvajanje izpopolnjevanja, v časovnih presledkih, ki niso daljši od pet let, ki ga opravijo kvalificirane osebe, ki same ne opravljajo dejavnosti, ki so predmet ocenjevanja;

3. hraniti dokumentacijo o rezultatih neodvisnega ocenjevanja izvajalcev izpopolnjevanja;
4. hraniti dokumentacijo o udeležbi izvršilnih železniških delavcev na izpopolnjevanju.

(12) Izvršilni železniški delavci in delavci, ki opravljajo dela, povezana z varnostjo in urejenostjo prometa, morajo stalno izpopolnjevati svoje strokovno znanje s samoizobraževanjem, rednim strokovnim izpopolnjevanjem in izrednim strokovnim izpopolnjevanjem.

38. člen
(redno strokovno izpopolnjevanja)

(1) Redno strokovno izpopolnjevanje mora subjekt in delodajalec izvajati za posamezna delovna mesta izvršilnih železniških delavcev. Minimalno letno število ur rednega strokovnega izpopolnjevanja za posamezno delovno mesto izvršilnega železniškega delavca je določeno v naslednji tabeli.

Naziv delovnega mesta	Minimalno letno število ur	
	Vsebine, ki se nanašajo na splošno strokovno znanje	Vsebine, ki se nanašajo na znanje o voznih sredstvih, napravah, infrastrukturi in varstvu pri delu
PREMIKAČ	6	6
VODJA PREMIKA	6	8
VLA KOVODJA	8	12
POMOČNIK STROJEVODJE	4	8
STROJEVODJA	10	16
PREGLEDNIK VAGONOV	6	12
VOZNIK PROGOVNIH VOZIL	10	12
KRETNIK	6	8
ODJAVNIK	6	8
PROMETNIK	10	12
PROGOVNI PROMETNIK	10	12
VLA KOVNI DISPEČER	8	10
PROGOVNI ČUVAJ	6	6
VZDRŽEVALEC PROG, OBJEKTOV IN OPREME PROGE	6	12
VZDRŽEVALEC SIGNALNOVARNOSTNIH NAPRAV	6	12
VZDRŽEVALEC TELEKOMUNIKACIJSKIH OMREŽIJ IN OPREME	6	12
VZDRŽEVALEC STABILNIH NAPRAV ELEKTRIČNE VLEKE	6	12
DISPEČER STABILNIH NAPRAV ELEKTRIČNE VLEKE	6	10
SPREVODNIK	6	8
VODJA VLAKA	8	12

(2) Predvideno minimalno letno število ur mora biti enakomerno porazdeljeno po celotnem koledarskem letu.

39. člen
(izredno strokovno izpopolnjevanje)

(1) Izredno strokovno izpopolnjevanje se sestoji iz vsebin, ki se nanašajo na splošno strokovno izpopolnjevanje ali/in vsebin, ki se nanašajo na strokovno izpopolnjevanje o voznih sredstvih, infrastrukturi in varstvu pri delu.

(2) Izredno strokovno izpopolnjevanje mora zagotoviti delodajalec ob:

1. pomembnejših tehničnih in tehnoloških spremembah na voznih sredstvih, napravah ali infrastrukturi;
2. izdaji novih predpisov ali bistveni spremembi obstoječih;
3. sumu, da delavci na delovnih mestih izvršilnih železniških delavcev niso dovolj usposobljeni.

40. člen
(udeležba na rednem in izrednem strokovnem izpopolnjevanju)

(1) Udeležba na rednem in izrednem strokovnem izpopolnjevanju je za delavce na delovnih mestih izvršilnih železniških delavcev obvezna.

(2) Odgovorno osebo delodajalca v skladu z določbami sistema varnega upravljanja o neudeležbi na splošnem strokovnem izpopolnjevanju, obvešča subjekt, o neudeležbi na strokovnem izpopolnjevanju o voznih sredstvih in infrastrukturi pa izvajalec delodajalca.

VIII. POGOJI IN NAČIN PREVERJANJA STROKOVNE USPOSABLJENOSTI

41. člen
(izvajalci rednega in izrednega preverjanja)

(1) Redno in izredno preverjanje splošne strokovne usposobljenosti izvajajo subjekti.

(2) Redno in izredno preverjanje strokovne usposobljenosti o voznih sredstvih in infrastrukturi izvaja delodajalec.

(3) Subjekti morajo pod tržnimi pogoji zagotavljati vsem delodajalcem pravičen in nediskriminatoren dostop do rednega in izrednega preverjanja strokovne usposobljenosti delavcev na delovnih mestih izvršilnih železniških delavcev in izvršilnih delavcev na industrijskih tirih in progah drugih železnic.

(4) Delavci, ki opravljajo dela pri izdelavi in razlagi operativnih prometno-tehničnih predpisov, usposabljanju in izpopolnjevanju izvršilnih železniških delavcev in pri organizaciji in nadzoru nad delom izvršilnih železniških delavcev, morajo pred opravljanjem teh del opraviti izredno preverjanje znanja iz vsebin, ki jih morajo obvladati izvršilni železniški delavci, na katere se bo njihovo delo nanašalo, razen če je delavec opravil redno ali izredno preverjanje v roku, krajšem od 3 let.

42. člen
(redno in izredno preverjanje strokovne usposobljenosti)

(1) Strokovno usposobljenost delavcev na delovnih mestih izvršilnih železniških delavcev se mora preverjati redno najmanj vsaka tri leta iz poznavanja splošnega strokovnega znanja in strokovnega znanja o voznih sredstvih in infrastrukturi.

(2) Izredno preverjanje strokovne usposobljenosti se mora opraviti:

1. pred nastopom dela, če je odsotnost z dela trajala dlje od enega leta, iz poznavanja splošnega strokovnega znanja in strokovnega znanja o infrastrukturi;

2. če bi delavec zaradi nepoznavanja predpisov ogrozil varnost železniškega prometa ali če ne izpolnjuje predpisanih obveznosti, glede strokovnega izpopolnjevanja;
 3. ob izdaji novih predpisov ali bistveni spremembi obstoječih;
 4. ob pomembnejših tehničnih in tehnoloških spremembah na vozilih, napravah ali infrastrukturi.
- (3) V vseh primerih iz prejšnjega odstavka mora delodajalec nemudoma delavca na delovnem mestu izvršilnega železniškega delavca napotiti na izredno preverjanje strokovne usposobljenosti.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

43. člen

(veljavnost strokovne usposobljenosti, pridobljene po prejšnjih predpisih)

- (1) Delavcu, ki je pridobil strokovno usposobljenost za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca po določbah predpisov, ki so veljali do pričetka uporabe tega pravilnika, in dela na delovnem mestu izvršilnega železniškega delavca, se prizna strokovna usposobljenost za delo na istem delovnem mestu izvršilnega železniškega delavca po tem pravilniku.
- (2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se:
1. delavcu, ki je pridobil strokovno usposobljenost za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca nadzorni vodja premika, se prizna strokovna usposobljenost za isto delovno mesto vodje premika;
 2. delavcu, ki je pridobil strokovno usposobljenost za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca inštruktor strojevodij, se prizna strokovna usposobljenost za isto delovno mesto strojevodje;
 3. delavcu, ki je pridobil strokovno usposobljenost za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca nadzornik preglednikov vagonov, se prizna strokovna usposobljenost za isto delovno mesto preglednika vagonov;
 4. delavcu, ki je pridobil strokovno usposobljenost za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca nadzorni kretnik, se prizna strokovna usposobljenost za isto delovno mesto kretnika;
 5. delavcu, ki je pridobil strokovno usposobljenost za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca vlakovni odpravnik, se prizna strokovna usposobljenost za isto delovno mesto prometnika;
 6. delavcu, ki je pridobil strokovno usposobljenost za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca TKo dispečer, se prizna strokovna usposobljenost za isto delovno mesto progovnega prometnika;
 7. delavcu, ki je pridobil strokovno usposobljenost za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca strojevodje za premik, se prizna strokovna usposobljenost za isto delovno mesto strojevodje, ki lahko opravlja samo premikalna dela na postaji ali industrijskem tiru;
 8. delavcu, ki je pridobil strokovno usposobljenost za delovno mesto izvršilnega železniškega delavca prometno-transportni odpravnik, se prizna strokovna usposobljenost za isto delovno mesto prometnika, po uspešno opravljenem preverjanju posebnih zdravstvenih pogojev in strokovne usposobljenosti za prometnika.
- (3) Mentor, ki ne izpolnjuje s tem pravilnikom zahtevane stopnje izobrazbe in je opravljal naloge mentorja pred uveljavitvijo tega pravilnika, lahko od uveljavitve tega pravilnika, to delo opravlja z eno stopnjo izobrazbe nižje, še največ 5 let.

44. člen
(prenehanje uporabe predpisa)

Z dnem pričetka uporabe tega pravilnika, se preneha uporabljati Pravilnik o strokovni izobrazbi delavcev, ki neposredno sodelujejo pri opravljanju železniškega prometa (Službeni glasnik ZJŽ, št. 8/79, 6/86 in 6/90).

45. člen
(začetek veljavnosti pravilnika)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 14. decembra 2008.

Št.:
Ljubljana, dne
EVA 2006-2411-0021

Minister za promet
mag. Radovan ŽERJAV